ЭКЗЕМПЛЯР Ф. Б. ТашГУ читального зала

ОКТЯБРНИНГ ЭЛЛИК ЙИЛЛИГИ ШАРАФИГА

Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ

Ўзбекистон Коммунистик партияси Тошкент область комитети ва меҳнаткашлар депутатлари область Советининг органи

14 йил чиқиши

№ 107 (3589).

31 май

Чоршанба

1967 йил

Баҳоси 2 тийин.

БЕКОБОД, ЯНГИЙЎЛ, ОҚҚЎРҒОН РАЙОНЛАРИ ПИЛЛА ТАЙЁРЛАШ ПЛАНИНИ БАЖАРДИЛАР

Совет ҳокимиятининг 50 йиллиги тўйини меҳнат ғалабалари билан нишонлаш учун курашаётган Бекобод, Янгийўл, Оққўрғон районларининг меҳнаткашлари пилла тайёрлаш планини муддатидан олдин муваффақиятли бажардилар.

●

Бекободликлар 1040 ўрнига 1112,2 центнердан пилла топшириб планни 106,9 процент адо этдилар. Пилла қурти боқиш ва мўл ҳосил етиштиришда Ленин номли колхоз аъзолари айниқса ғайрат кўрсатиб ишладилар. Улар пилла тайёрлаш планини 120 процентдан ошириб бажардилар. Навоий номли, «Коммунизм» колхозларининг пиллачилари ҳам юксак кўрсаткичга эришдилар. 3-«Далварзин», «Чаноқ» совхози ишчилари ўтган йилдагига нисбатан анча кўп хирмон кўтаришди. Навоий номли колхознинг аъзоси, район Советининг депутати Чирой Ҳайдарова ҳар қути уруғдан 150 килограммдан ҳосил олди. «Коммунизм» колхозининг машҳур пиллачиси, Ўзбекистон ССР Олий Советининг депутати ўртоқ Санам Болтабоева ҳар қути пилла уруғидан 130 килограммдан хирмон кўтарди. Районнинг бошқа колхоз ва совхозларида ҳам ана шундай юқори ҳосил етиштирган қурт боқарлар жуда кўп.

●

Янгийўл районининг пиллачилари 1964 ўрнига 2038,3 центнер пилла топшириб планни ошириб бажардилар. Районда кўплаб пилла ҳосили етиштиришда Н. Ниёзов номли Х. Турсунқулов номли ва бошқа колхозларнинг азамат деҳқонлари ўзларининг муносиб ҳиссаларини қўшдилар. Ниёзов номли колхоз пиллачилари 8775 килограмм пилла топширишди. Х. Турсунқулов номли колхоз аъзолари 12400 ўрнига 12773 килограмм пилла сотдилар. «Ўзбекистон ССР 30 йиллиги» колхози ва бошқа хўжаликлар ҳам пилла тайёрлаш юзасидан берилган топшириқни ортиғи билан бажардилар.

●

Оққўрғонлик азаматлар ҳам мўл пилла ҳосили етиштиришдек улуғвор ишга ўзларининг муносиб ҳиссаларини қўшдилар. Улар пилла ҳосилини уюшқоқлик билан териб, кунига йиллик планнинг 10 проценти ва ундан ҳам ортиқ пилла топшириб маррага етиб келишди. Район колхоз ва совхозлари 357 центнер пилла етиштириб беришди. Ҳосилни йиғиштириб олишда ва давлатга топширишда мактабларнинг ўқувчилари, идора ва ташкилотларнинг ходимлари ҳам яқиндан ёрдам кўрсатишди.

Бекобод, Янгийўл, Оққўрғон районлари пилла териш ва пландан ташқари қўшимча ҳосил топширишни қизғин давом эттирмоқдалар.

ЁЗГИ ДАМ ОЛИШ

Халқимиз «яхши ҳордиқ—саломатлик гарови» деб бежиз айтмаган. Фидокорона меҳнатдан сўнг ўз вақтида дам олиш киши организмини мустаҳкамлайди, унга чарчоқликни ёзиш ва янгидан куч-қувват тўплаш имконини беради.

Партия ва ҳукуматимиз шуни ҳисобга олган ҳолда, совет кишиларининг яхши, маданий ва кўнгилли дам олишлари учун ҳамма зарур, қулай имкониятларни яратиб берганлар. Мамлакатимиз меҳнаткашларининг дам олиш ҳуқуқи уларнинг бошқа бир қатор ҳуқук ва имтиёзлари каби СССР Конституциясида қонун билан мустаҳкамланган. Бу ҳам совет кишиси — коммунизм бунёдкори ҳақида қилинаётган катта ғамхўрликлардан биридир.

Бизда меҳнат аҳлининг ўз вақтида маданий дам олиши жуда яхши уюштирилган. Минглаб санаторийлар, дам олиш уйлари, пансионатлар, туристик базалар ва бошқа шу хил дам олиш муассасалари меҳнаткашлар ихтиёрига бериб қўйилган. Уларнинг кўпчилигидаги шароит ҳозирги даврнинг юксак талабларига тўла мос келади.

Ёз фасли дам олиш учун энг қулай пайтдир. Шунинг учун ҳам жуда кўп кишилар ёзда меҳнат отпускасини олиб, кўнгилли дам олишни хуш кўрадилар. Ҳар йили ўзбекистонлик неча минглаб кишилар марказий санаторий ва курортларга, шунингдек республикамиз доирасидаги дам олиш жойларига йўлланма олиб, ўз саломатликларини мустаҳкамлаб қайтмоқдалар. Меҳнаткашларнинг ўз меҳнат отпускаларини кўнгилли ва мазмунли ўтказишлари учун маҳаллий партия, совет ва касаба союз ташкилотлари ҳам катта куч-ғайрат сарфламоқдалар, бу соҳадаги ишларнинг намунали йўлга қўйилишини таъминламоқдалар.

Ҳозирги вақтда республикамизда жами 2070 ўринли 8 та санаторий ва 2645 ўринли 7 та дам олиш уйи ишлаб турибди. Сўнгги йиллар ичида дам олиш муассасаларини кенгайтириш ва уларнинг айримларини реконструкция қилиш ишларини бирмунча кучайтириб юбордилар. Шунинг натижасида санаторийлардаги ўринлар 525 тага, дам олиш уйларидаги ўринлар эса 1620 тага кўпайди.

Республикамизда қисқа вақт ичида бир неча янги дам олиш муассасалари қурилиб, улар меҳнаткашлар фойдаланиши учун топширилди. 125 ўринга мўлжалланган «Ситора ва Моҳи-Хоса», 300 ўринли «Ботаника» кардионеврологик санаторийлари шулар жумласидандир. Янги қурилишлар ҳисобига «Чорток» санаторийсидаги 300 кишилик ўрни 700 тага етказилди. Келаси йили эса бу рақамни 800 тага етказиш кўзда тутилмоқда. Булардан ташқари, 100 ўринли «Қизил Қўрғон», ҳар қайсиси 610 ўринли «Обираҳмат» ва «Кумушкон» янги дам олиш уйлари ҳам меҳнаткашлар ихтиёрига топширилди. Шу тариқа санаторий ва дам олиш уйлари тармоқларини кенгайтириш ишларига бундан сўнг ҳам катта эътибор билан қаралади, уларда маданий ҳордиқ чиқариш учун ҳамма зарур шароитлар яратиб берилади.

Меҳнаткашлар ўртасида санаторий ва дам олиш уйларида ҳордиқ чиқариш истаги ниҳоятда катта. Буни лоақал шундан ҳам билса бўладики, беш йилликнинг биринчи йили бўлган 1966 йилда республика курортлари, санаторий ва дам олиш уйларида 55.425 киши дам олди ва шифоланди.

Областимиз доирасида ҳам жуда кўп дам олиш уйлари ва санаторийлар жойлашган. Уларда ҳар йили минглаб меҳнаткашлар дам оладилар, янги куч-қувват тўплаб, яна меҳнат қучоғига қайтадилар. Эндиликда «Сўқоқ», «Бурчмулла», «Обираҳмат», «Кумушкон» ва бошқа қатор дам олиш муассасаларининг довруғи республикамиздан ташқарида ҳам кенг тарқалган.

Шуни ҳам айтиш кераки, ҳали меҳнаткашларнинг юксак талабларига жавоб бермайдиган, айрим ҳолларда эса уларнинг ҳақли шикоятларига сабабчи бўладиган дам олиш уйлари ва санаторийлар ҳам мавжуд. Бу ҳолни областимиз территориясида жойлашган баъзи дам олиш муассасаларида ҳам кўриш мумкин. Бу хил жойларда дам олувчилар кўпинча шароитнинг ёмонлигидан, овқатларнинг сифати пастлигидан, маданий хизмат кўрсатишнинг қониқарсизлигидан шикоят қиладилар. Бундай камчиликларни тузатиш аввало ўша дам олиш муассасаларида хизмат қилаётган кишиларнинг, уларга раҳбарлик қиладиган тегишли ташкилотларнинг, қолаверса маҳаллий партия, совет ва касаба союз ташкилотларининг муҳим вазифасидир.

Очиқ эътироф қилиш кераки, мавжуд дам олиш уйлари ва санаторийлари ҳамма кишиларни ҳам ўз бағрига сиғдира олмайди. Шуни ҳисобга олган ҳолда, тегишли ташкилотлар бу соҳада бошқа қўшимча тадбирларни ўйлаб кўрсалар ёмон бўлмасди. Масалан, областимизда, айниқса Тошкент, Чирчиқ шаҳарлари атрофида, Бўстонлиқ территориясида ва бошқа жойларда шундай баҳаво, хушманзара жойлар борки, у ерларда меҳнаткашларнинг мириқиб дам олишларини уюштириш учун унчалик катта иш талаб қилинмайди. Фақат кўпроқ ташкилотчилик ва ташаббусни кучайтириш лозим бўлади. Айниқса дарё бўйлари ва тоғ ёнбағирларидаги соя-салқин, хушманзара ерларни бироз обод қилиб, уларни дам олиш жойларига айлантириш мумкин. Шунингдек, областимиз шаҳарларидаги истироҳат боғларида, мактаблар территориясида ва бошқа соя-салқин жойларда мактаб ўқувчилари учун қўшимча равишда пионер лагерлари ташкил қилиш максадга мувофиқдир.

Нурафшон жамият — коммунизм қураётган фидокор совет кишиларининг сиҳат-саломатлиги ҳақида ғамхўрлик қилиш, уларнинг ўз вақтида кўнгилли дам олишларини уюштириш — ғоят муҳим вазифадир.

Шу кунларда Янгийўл районидаги «Ленинизм» колхозининг ҳамма звеноларида ғўза парвариши намунали олиб борилялти. Деҳқон меҳрига қонаётган ғўзалар кун сайин дуркин бўлиб бормоқда. Суратда: колхоз даласида ғўза қатор ораларини культивация қилиш пайти.

АРМИЯ, АВИАЦИЯ ВА ФЛОТГА ЁРДАМ БЕРУВЧИ ҚИЗИЛ БАЙРОҚЛИ КЎНГИЛЛИ ЖАМИЯТНИНГ VI БУТУНИТТИФОҚ СЪЕЗДИГА

Азиз ўртоқлар!

Совет Иттифоқи Коммунистик партияси Марказий Комитети армия, авиация ва флотга ёрдам берувчи Қизил байроқли кўнгилли жамият VI Бутуниттифоқ съезди делегатларини, жамиятнинг барча аъзоларини қизғин табриклайди.

Неча ўн миллионлаб ишчилар, колхозчилар, хизматчилар, ўқувчиларни бирлаштирган кўнгилли мудофаа жамияти аҳоли ўртасида ҳарбий билимлар асосларини тарқатиш, совет кишиларини социалистик ватанни ҳимоя қилишга тайёрлаш юзасидан катта фойдали иш олиб бормоқда. Улуғ Ватан урушининг шонли қаҳрамонлари орасида мудофаа жамияти тарбиялаб етиштирган кишилар озмунча эмас. Уларнинг жанговар жасоратлари янги авлодлар учун ҳамиша мардлик, жасурлик ва қаҳрамонлик намунаси бўлиб қолажак. Ҳозирги вақтда қуролли кучларимиз сафларида шараф билан хизмат қилаётган илғор жангчиларнинг кўплари ҳам ДОСААФ ташкилотларида ҳарбий ишдан дастлабки дарслар олганлар.

Совет кишилари Бутуниттифоқ мудофаа жамиятининг кўп йиллик ватанпарварлик фаолиятига юксак баҳо бермоқдалар ва бу фаолият армия ва халқ бузилмас бирлигининг ажойиб намунаси — Улуғ Октябрь социалистик революциясининг энг муҳим ғалабаларидан биридир.

Коммунистик партия ва Совет ҳукумати мамлакатимизда коммунистик қурилиш учун қулай шароитларни таъминлашга, социализм жаҳон системасини мустаҳкамлаш, бутун дунёда тинчликни сақлаш ва уни мустаҳкамлашга қаратилган тинчликсевар ташқи сиёсатни изчиллик билан қаттиқ ўтказиб келяптилар.

Аммо, халқаро аҳвол тобора кескинлашиб бораётган, Америка империалистлари Вьетнам халқига қарши қуролли интервенцияни кенгайтириб турган, Ғарбий Германиянинг реваншчи кучлари эса, атом қуролига эга бўлишга интилаётган бир пайтда мамлакат мудофаа қобилиятини янада мустаҳкамлаш, барча совет кишиларининг хушёрлигини ошириш, уларни социалистик ватанни ҳимоя қилишга доим тайёр туриш руҳида тарбиялаш масалаларига эътиборни кучайтириш талаб этилади.

ДОСААФ шу масалаларни ҳал этишда муҳим роль ўйнайди. Мудофаа жамияти бундан буён ҳам давлат мудофаа қудратини мустаҳкамлашда партия ва ҳукуматга актив ёрдам бермоғи, меҳнаткашлар ўртасида оммавий мудофаа ишлари даражасини тинмай кўтармоғи, ёшларни қуролли кучлар сафларида хизмат қилишга тайёрлаш тўғрисида алоҳида ғамхўрлик қилмоғи, совет кишиларини ҳарбий ватанпарварлик руҳида тарбиялашда актив қатнашмоғи, мудофаа ва халқ хўжалик аҳамиятига эга бўлган оммавий техника касблар кадрларини тайёрлаш сифатини яхшиламоғи, спорт ҳарбий техника турларининг оммавийлиги ва юксак даражада бўлишини таъминламоғи лозим.

Оммавий мудофаа ишларининг миқёси ва мазмуни замонавий талабларга жавоб бера оладиган бўлиши учун меҳнаткашларнинг оммавий кўнгилли ҳарбий ватанпарварлик ташкилоти бўлмиш ДОСААФ иш методларини сабот билан такомиллаштирмок, бошланғич ташкилотларнинг активлигини оширмоқ, кадрларни танлаш, ишга жойлаштириш ва тарбиялашни яхшилаш, жамиятнинг барча ташкилотлари фаолиятида жамоатчилик асосларини кенг ривож олдирмоқ, уларнинг ўқув ва моддий-техника базасини мустаҳкамламоқ зарур.

ДОСААФ VI съезди Улуғ Октябрь социалистик революциясининг 50 йиллигига тайёргарлик туфайли вужудга келган умумхалқ сиёсий активлик ва меҳнат ғайрати ўсган кунларда ўтяпти. Барча совет кишилари каби мудофаа жамиятининг кўп миллионли аъзолари армиясининг ватанпарварлик бурчи Улуғ Октябрнинг 50 йиллигини КПСС XXIII съезди тарихий қарорларини бажаришда, ватанимиз иқтисодий ва ҳарбий қудратини мустаҳкамлашда янгидан-янги муваффақиятларга эришиб нишонлашдан иборатдир.

КПСС Марказий Комитети армия, авиация ва флотга ёрдам берувчи Қизил байроқли кўнгилли жамият ташкилотлари партия органларининг раҳбарлиги остида бошқа жамоат ташкилотлари билан биргаликда ўз олдиларига қўйилган вазифаларни муваффақият билан бажариб, Совет давлатининг мудофаа қобилиятини янада мустаҳкамлаш умумхалқ ишига муносиб ҳисса қўшадилар, деб қаттиқ ишонч билдиради.

Яшасин қудратли социалистик ватанимиз — Совет Социалистик Республикалари Иттифоқи!

Яшасин коммунизм қурувчи қаҳрамон совет халқи!

СОВЕТ ИТТИФОҚИ КОММУНИСТИК ПАРТИЯСИ МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ

ОБЛАСТЬ РАЙОНЛАРИДА ДАВЛАТГА ПИЛЛА ТОПШИРИШНИНГ БОРИШИ ТЎҒРИСИДА 30 МАЙГАЧА БЎЛГАН МАЪЛУМОТ

(процент ҳисобида)

Районлар	Бир кунда	Мавсум бошидан бери
Бекобод	9,5	106,9
Янгийўл	7,9	103,7
Калинин	—	101,5
Оққўрғон	10,6	101,3
Ўрта Чирчиқ	14,4	67,2
Оржоникидзе	7,8	64,9
Бўка	17,0	61,6
Юқори Чирчиқ	12,1	20,7
Область бўйича:	9,6	79,2

ПАХТАЗОР ХАБАРЛАРИ

БЎКА. Карл Маркс номли колхозда ғўза парвариши жадал суръатлар билан давом эттирилмоқда. Пахтакорлар юбилей вахтасида туриб, ишлаб берилган кундалик топшириқни ортиғи билан бажармоқдалар. В. Мамажонов, К. Маматқулов, Б. Эшонқулов, Д. Бойматов ўртоқлар раҳбарлик қилаётган звеноларда иш айниқса қизғин. Звено аъзолари ғўзаларни иккинчи марта комплекс парваришдан чиқариб қўйишди.

Райондаги 2-«Пискент» совхози пахтакорлари ҳам ғайрат қилишмоқда. Совхознинг биринчи, иккинчи, учинчи ва тўртинчи бўлимларида ғўзани иккинчи марта культивация қилиш тугалланай деб қолди.

А. ЖАРЛАҚОНОВ,
А. ҚУРБОНОВ,
О. АБДУРАҲМОНОВ,
З. ЗОКИЕВ.

* * *

БЕКОБОД. Райондаги 2-«Далварзин» совхозининг кўпгина звеноларида ғўзани иккинчи марта парвариш қилиш тамомланди.

Ленин номли. Навоий номли колхозларнинг пешқадам звенолари ҳам ана шундай қувончли ютуқни қўлга киритдилар.

Ҳ. ОТАҚУЛОВ,
К. БЕЪМАНОВ,
А. ҲАМДАМОВ,
Т. ТОҒАЕВ.

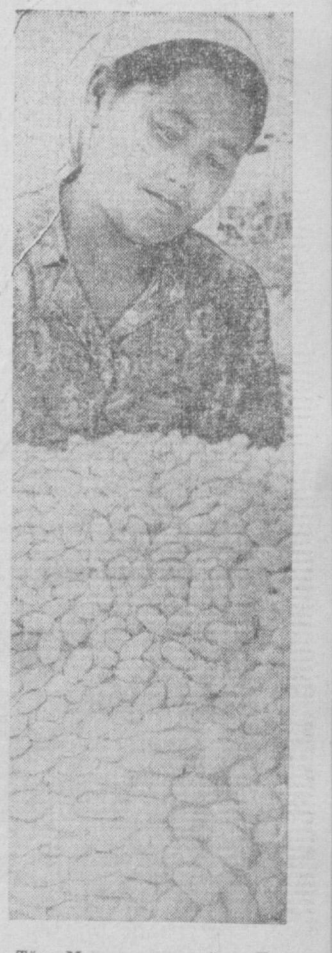

Тўти Мирзааҳмедова Ўрта Чирчиқ районидаги Охунбобоев номли колхознинг энг илғор пиллачиларидан биридир. У ҳар йили ўз мажбуриятини ортиғи билан адо этиб келаяпти. Мана, юбилей йилида ҳам қувончли зафарга эришди. У ҳар қути ипак қурти ҳисобига давлатга пландаги 55 килограмм ўрнига 110 килограммдан аъло сифатли пилла топшириб, планини икки баравар ортиғи билан адо этди. Суратда: Тўти Мирзааҳмедова.

Л. Тўраев фотолари.

ГАЗЕТАГА ВИСТАВКА МУКОФОТИ

«Совет матбуоти» павильонида ўтказилган «СССРдаги даврий матбуот» тематик экспозициясининг қатнашчиси — «Тошкент ҳақиқати» газетасига халқ хўжалиги ютуқлари виставкасининг биринчи даражали дипломи топширилди. Редакция коллективи Тошкент области меҳнаткашларини партия XXIII съезди, КПСС Марказий Комитетининг март ва сентябрь Пленумлари қарорлари, беш йиллик планни муваффақият билан амалга ошириш учун сафарбар этишдаги катта ижодий иши учун мукофотланди.

Газетанинг редактори А. И. Исмоилов виставканинг олтин медали билан, бўлим мудири М. Мирҳамидов ва старший адабий ходим У. Жонгитов бронза медаллар билан мукофотландилар.

(ЎзТАГ).

Н. В. ПОДГОРНИЙ АФҒОНИСТОНГА КЕЛДИ

ҚОБУЛ, 30 май. (ТАСС). СССР Олий Совети Президиумининг раиси Н. В. Подгорний Афғонистон подшоси Муҳаммад Зоҳиршоҳнинг таклифига биноан бугун расмий визит билан Қобулга келди.

ҒЎЗАНИ ЁШЛИГИДАН ҚОНДИРИБ СУҒОРИНГ

МУТАХАССИС МАСЛАҲАТИ

Мўл ҳосил етиштиришда ғўзани сифатли парвариш қилиш, шу жумладан ўз вақтида ва сифатли суғориш ғўза биологиясида жуда катта аҳамиятга эга. Суғоришни шундай ўтказмоқ кераки, ғўза асосан пастки ҳосил шохларида кўп ҳосил олиш учун зарур миқдорда сувдан баҳраманд бўлсин. Шундай қилинганда пастки шохларда кўсак йирик бўлади ва эрта етилади. Бундан ташқари нормал сув бериш билан пастки ҳосил шохларидаги шоналарни сақлаб қолишга имконият туғдирилади.

Илмий текшириш станцияларида ўтказилган тажрибаларга, илғор пахта усталаримизнинг фикрларига кўра ғўзанинг кейинги ўсиши ва ривожланиши дастлабки суғориш муддатларига қараб ҳар хил бўлади. Агар ғўзага барвақт сув берилса, унинг илдизлари ернинг юза қаватида ўсибгина қолиб, келгуси ўсиш ва ривожланиш даврларида сувхўрда бўлиб қолади. Бундай ғўзаларга вегетация даврида бир-икки кун сувни кечиктириб берилса, тўплаган ҳосилнинг бир қисмини тўкиб юбориши мумкин.

Ғўзалар ўз вақтида суғорилмаса, дастлабки сувлар кечиктириб берилса, ўсимликнинг ўсиши сусайиб, танаси қизариб, барг сатхи кенгаймасдан туриб қолишига ва натижада ғўзанинг кеч авж олишига сабабчи бўлади. Ҳар иккала ҳолда ҳам ҳосил камайиб кетиб, кеч етилади. Юқорида айтилган ғўзанинг агробиологик хусусиятларини ҳисобга олиб, сувни ўз вақтида талабига биноан беришга катта эътибор қилиш зарур.

Ғўзанинг сувга бўлган талаби ҳамма участкалар учун ҳам бир хил бўлмасдан, балки тупроқнинг физик-механик составига, участканинг қия-текислигига, ерости сувларининг чуқур ёки юза бўлишига, мелиоратив шароитига ва запас сувларининг берилган муддатларига, об-ҳаво шароитининг қандай келишига, ўсимликнинг ўсиши ва ривожланиши даражасига ҳамда қўлланилаётган агротехникага боғлиқдир.

Суғориш муддатини тупроқнинг намлик даражасига ва ўсимликнинг ташқи кўринишига қараб аниқлаш энг яхши усул ҳисобланади. Бунинг учун ғўза ёш даврида, яъни гуллаш давригача унинг чанқаганлигини ҳайдалма қатламнинг пастки қисмидаги тупроқ етилганлигига қараб белгилаш мумкин. Кунининг иссиқ пайтларида эса ғўза баргларининг корайиши ва сал сўлиши ҳам тезда суғориш зарурлигини кўрсатади.

Суғориш муддатларини белгилашда агрономлар бошлиқ тажрибали пахта усталарини жалб этиш керак. Ғўзани суғоришда нам етарли бўлиши, аммо керагидан ортиқча бўлмаслиги зарур. Ғўзани камсув ё серсув қилиб қўйиш ҳам нормал ўсиши ва ривожланишига хос бўлмаган шароитни туғдириши мумкин.

Бутуниттифоқ пахтачилик илмий-текшириш институтининг тажриба станциялари томонидан ўтказилган тажрибаларга кўра бир кеча-кундуз ичида ҳар гектар пахта майдонининг сатҳидан ва ўсимлик барги орқали ғўза то шоналашига қадар (май ойида) 20—25 кубометр сув, шоналаш давридан то гуллаш давригача (июнь ойида) 40—50 кубометр, гуллаш ва кўсак тугиш даврида (июль-август ойларида) 70—90 кубометр ва ундан ҳам кўпроқ, пахтанинг пишиши, яъни кўсак очилиши даврида (сентябрь ойида) эса 30—40 кубометр сув буғланади. Ғўзанинг мана шундай кундалик сув сарфлашига асосланиб, вегетация даврида сув бериш нормасини ҳам белгилаш мумкин. Шунинг учун май ойи ичида бир гектар пахта майдонига бериладиган сув нормаси 700—800 кубометрдан ва июнь ойи ичида бериладиган сув нормаси 800—900 кубометрдан ошмаслиги керак.

Лекин, шуни ҳам эслатиб ўтиш зарурки, бу даврда ернинг сув шимувчанлик қобилияти кўп бўлганлиги сабабли, одатда суғориш процессида кўрсатилган нормадан ортиқча сув сарфланади. Натижада ёш ғўза кўчатлари сарғайиши ва бир неча кун ўсишдан тўхтаб қолиши мумкин. Шунинг учун сув кам талаб қилинадиган дастлабки даврлардаги суғоришларда сувни ҳамма эгатлардан эмас, балки эгат оралатиб қўйиш тавсия қилинади. Бу усул билан суғоришни биринчи галда. ўтлоқзор, сувни яхши шимайдиган бўз тупроқли ерлар ҳамда текис участкаларда қўллаш керак.

Бундан ташқари сувнинг кўп сарф бўлмаслиги ва сифатли суғоришни ташкил қилиш пахта майдонларидаги вақтинча олинадиган ўқариқлар оралиғига ҳам боғлиқдир. Вақтинча олинадиган ўқариқлар ораси участкалардаги суғориш эгатларининг узунлиги, даланинг қиялиги, текислиги, қатор ораларининг кенглиги, тупроқнинг физик-механик составига қараб белгиланиши зарур. Ўқариқларни шундай олиш кераки, унча қия бўлмаган ва сувни яхши шимадиган участкаларда эгатларнинг узунлиги 80—100 метр, ёндама участкаларда 100—120 метр, яхши текисланган, аммо сувни дуруст шиммайдиган участкаларда эса 120—150 метргача ва ундан ҳам узун бўлиши мумкин.

Суғоришни жуда эҳтиётлик билан ўтказиш керак. Чунки жуда оз сув сарфлаган ҳолда даланинг ғўза илдизи яшайдиган қатлами бир хил намланишини таъминлаш зарур. Бунинг учун ернинг сув шимиш хусусиятига, участканинг қиялигига ва эгатларнинг узунлигига қараб сув қўйиш керак. Ер сатҳининг қиялиги билиниб турадиган ва тупроғи сувни яхши шиммайдиган участкаларда сувни яхши шимадиган ва унча қия бўлмаган участкалардагига қараганда эгатларга оз сув қўйилади.

Сувчи сувни бир текисда бериш учун эгат бошига тўсиқ, найча, сифон, қоғоз қўйиб, оқимни тартибга солиши шарт. Қоида бўйича ҳар бир эгатга сувни шундай оқизиш кераки, у 6—8 соат ичида этаклайдиган бўлсин. Намланиш чуқурлиги эса, май, июнь ойлари ичида 50—70 сантиметрдан кам бўлмаслиги керак.

Суғоришни тўғри ташкил қилиш, ҳар бир яхлит участкада суғоришни энг қисқа вақт—1—2 кун ичида тугаллашни ҳамда трактор культивацияларидан тўла фойдаланишни таъминлаш керак. Яхлит участкаларда сувни марказлаштирилган ҳолда қўйиш ва участкани бир йўла барча ўқариқлардан суғориш бу тадбирларга мос бўлиб тушади. Башарти яхлит участка жуда катта бўлиб, уни бир кеча-кундузда сувдан чиқазишнинг иложи бўлмаса, суғоришни бўлиб-бўлиб, икки-уч навбатда ўтказиш керак.

Бунда аввал участканинг доимий ўқариқдан узоқроқда бўлган қисми, кейин эса ўқариққа яқинроқ турган қисми суғорилади.

Суғоришни трактор культивацияси билан боғлаб олиб бориш учун бир кеча-кундуз давомида шу далага бириктилган трактор қанча миқдордаги ерни культивация қилишга қодир бўлса, шунча миқдордаги ер суғорилиши керак. Ғўзанинг талабига биноан, ўз вақтида ва сифатли суғориш юқори ҳосил етиштиришдаги агротехника тадбирий чораларининг бирдан-бир асосидир.

М. ҲАСАНОВ,
СоюзНИХИ илмий ходими.

30 ЙИЛЛИК МЕҲР-МУҲАББАТ

Людмила КУНЕЦКАЯ.

Владимир Ильич ўз оиласи, севимли онаси тўғрисида, бевақт ўлган отаси ҳақида жуда кўп ҳикоя қиларди.

Улар турмуш қурмасларидан анча бурун Надежда Константиновна Ульяновларнинг бутун оиласи аъзолари билан танишган, ҳамма бир хил қизиқишлар билан яшайдиган бу оилага худди ўз кишисидек қўшилган эди. Владимир Ильич Шушенскоедан ёзган ҳар бир хатида онасига Надежда Константиновна тўғрисида ҳикоя қилади. У ўзларининг ораларида жуда яхши муносабатлар таркиб топганлигидан хурсандлигини билдирарди. Ўзининг бўлажак хотинини Мария Александровна ўз қизидек кўришидан мамнун эканлигини айтади.

Владимир Ильичнинг онаси ва отаси бир-бирларини қаттиқ севар, ўзаро муносабатларида самимий, софдил ва одил эдилар. Ленин турмуш қурар экан, ўз ота-онасининг ажойиб намунаси унинг кўз олдида гавдаланарди. Владимир Ильич ва Надежда Константиновна турмуш қуришга қарор қилганларида, улар бордику, бир-бирларига бўлган муносабатлари ўзгарган тақдирда ҳам бир-бирларидан ҳеч нарсани сўрамаслик ва яширмаслик тўғрисида келишиб олдилар. Тўла ишонч — улар биргаликда ўз турмушларини ана шу асосда қурдилар.

Владимир Ильич ҳам, Надежда Константиновна ҳам черков йўли билан никоҳларини расмийлаштиришни хоҳламас эдилар. Лекин жуда оз вақтдан сўнг полицмейстрнинг буйруғи келди. Улар ё никоҳдан ўтишлари, ёки Надежда Константиновна Шушенскоени тарк этиб, сургун қилинган жойи Уфага жўнаб кетиши шарт эди. «Ана шу комедияни амалга оширишга тўғри келди»,— деган эди Надежда Константиновна...

Улар яшаган ўша узоқ жойда никоҳ узукларини топиш қийин эди. Лекин сургун қилинганлар орасида Энгберг исмли ҳунарманд уста бор эди. У келин ва куёвга оддий беш тийинлик мис тангадан узуклар ясаб берди. Юпқа ва кичик узук Надежда Константиновнага, каттароғи Владимир Ильичга ясалди. Улар узукларни атиги бир марта, никоҳдан ўтиш вақтида тақишган.

Лекин Надежда Константиновна бу қимматбаҳо тортиқни умрининг охиригача сақлаб келди. Жуда кўп йиллар ўтгач, Владимир Ильич оламдан кўз юмганидан кейин ҳам, Надежда Константиновна шу узукларга қараб хотираларга берилардм. Бу узуклар унга Шушенское ҳақида, узоқ ёшлиги, катта ва сўнмас меҳр-муҳаббат ҳақида ҳикоя қиларди. Ўз ўлимидан бирмунча вақт аввал Крупская бу узукларни В. И. Лениннинг Марказий музейига топширди. Улар ҳозир ҳам музейда сақланади.

СУРГУН йиллари фақат муҳаббат билан банд бўлишмаган улар. Ҳар иккови жуда кўп вақт иш билан машғул бўлишарди. Владимир Ильич бу ерда «Россияда капитализмнинг тараққиёти» номли фундаментал асарини ёзиб тугатади. Надежда Константиновна «Ишчи аёл» номли биринчи китобчасини ёзади. Ҳозирда ҳам Надежда Константиновнанинг Кремлдаги хонасида шу брошюранинг 1905 йилда босилиб чиққан иккинчи нашри сақланади.

Бу ерда, Шушенскоеда Владимир Ильич ўзининг бутун асарларини энг аввал хотинига ўқиб берарди ва унинг объектив ва талабчан фикрини эшитарди. «Надюша, менинг энг биринчи ва энг талабчан танқидчим» дерди у.

Лениннинг сургун муддати вақтлироқ тугади. Лекин улар Шушенскоедан биргаликда жўнаб кетишди. Владимир Ильич бу узоқ, лекин пастқам жойда ижтимоий ҳаётдан, курашдан ташқарида бир кун ҳам туролмай қолди. У Надежда Константиновна билан Уфага йўл олишди. Владимир Ильич Россиянинг марказий районларида оз-оздан тўхтаб ўтарди. У онаси, сингиллари ва укаси билан кўришди, фикрдошларининг кенгашини чақирди, қисқа вақт ичида марксистик тўгаракларни бирлаштириш бўйича жуда катта ишларни амалга оширди, сўнгра «Искра»ни нашр қилишни йўлга қўйиш учун чет элга жўнаб кетди.

Эмиграция йиллари ана шундай бошланди. Крупская Уфада яшаб турган бутун ойлар давомида улар тез-тез хат ёзишиб туришди. Афсуски, ана шу даврдаги ёзишмалар сақланиб қолмаган. Конспирация шартларига кўра хатларни йўқотиб юборишга тўғри келарди. Лекин Владимир Ильичнинг онасига ёзган хатлари сақланиб қолган. Улардан Ильич Надежда Константиновнани қанчалик сабрсизлик билан кутганлигини кўриш мумкин. «Надянинг келадиган кунига ҳам оз вақт қолди — икки ярим ойдан сўнг унинг муддати тугайди...», кейинги хатда: «Надянинг муддати тугашига икки ойдан камроқ вақт қолди....», уч ҳафтадан кейин... «Надянинг муддати тез орада тугайди... Яқинда унга паспорт беришлари тўғрисида илтимоснома юбораман» деб ёзган эди у. Эмиграциядан уйига, Россияга ёзган ҳар бир хатида шундай сўзлар ёзилган.

Ҳар бир хатнинг эгасига етиб келиш йўли жуда мураккаб эди. Надежда Константиновнанинг чет элга, Владимир Ильич ҳузурига қилган биринчи сафари бундан ҳам қийин бўлган. У Ленинга Прага шаҳрига, жаноб Модрачек номига хат ёзар экан, буни Владимир Ильичнинг энг аниқ конспиратив адреси деб қатъий ишонган эди. Шунинг учун ҳам у Чехословакия пойтахтига дадил йўл олди. Бу ерда эса вокзалдан тўппа-тўғри Модрачек уйига борди.

Кейинчалик у бу воқеани ҳазил билан қуйидагича тасвирлаган эди: «Эшикни оппоққина чех аёли очди. Мен ҳадеб: «Модрачек, герр Модрачек» деб қайтаравердим. Бир ишчи олдимга чиқиб «мен Модрачек бўламан» деди. Ҳайрон қолиб, бўшашиб деймай: «Йўқ, менинг эрим керак» Модрачек ниҳоят тушунди: «Э бўлди, сиз герр Ритмайерининг хотини бўлсангиз керак, у Мюнхенда яшайди, лекин сизга китоб ва хатларни Уфага мен орқали юбориб турарди». Мюнхенга боришга тўғри келди, бу ерда ҳам худди шунақа воқеа. У қидирган уй пивохона бўлиб чиқди. Жаноб Ритмайер эса унинг эгаси экан. Владимир Ильич эса Мюнхенда Мейер фамилияси билан яшаётган экан».

В. И. ЛЕНИН ТУҒИЛГАН КУННИНГ 100 ЙИЛЛИГИГА

Ниҳоят улар энди ҳеч қачон ажралишмаслик учун учрашишди. Улар биргаликда Швейцарияда ҳам, Францияда ҳам, Англияда ҳам, Польшада ҳам бўлишди. Турли-туман юзлаб кишилар билан учрашишди. Ҳамма ерда Ленин пролетариатнинг жанговар партиясини тузиш ва мустаҳкамлаш бўйича барча ишларнинг марказида турди. Унинг ёнида эса ҳамиша ва ҳар қаерда хотини, дўсти, сафдоши Надежда Константиновнани учратишарди.

Сезгир ва юмшоқ кўнгил Надежда Константиновна эрини турмушнинг барча икир-чикир ташвишларидан ҳалос қилишга, унинг дам оладиган камдан-кам дақиқаларида хурсанд қилишга интиларди. Владимир Ильич ҳам унга худди шундай меҳрибонлик, худди шундай юмшоқлик билан муомала қиларди. Бир куни Владимир Ильич партиянинг кекса аъзоларидан бири билан бирга Париж атрофига сайилга чиқишди: Гуллар очилган қир бўйлаб боришарди улар. Бирдан Владимир Ильич велосипеддан тушиб, бойчечак уза бошлади, каттакон гулдаста тузиб, уни велосипеднинг рамасига боғлаб қўйди. Ўртоғининг ҳайрон бўлиб қарашига жавобан, Владимир Ильич: «Бу Надежда Константиновна учун, у бойчечакларни жуда яхши кўради» деди.

Владимир Ильич сермашаққат ишдан сўнг жуда чарчаганида, елкага осиладиган қопларни ҳозирлаб, Надежда Константиновна билан биргаликда тоғнинг узоқ жойларига йўл олишарди.

«Пулдан жуда сиқилардик,— деб ҳикоя қилганди Крупская.— Кўпинча қуруқлайин — пишлоқ ва тухум билан овқатланиб, вино ёки қудуқ суви ичардик, иссиқ овқатни жуда кам истеъмол қилардик. Социал демократларнинг ошхонасида бир ишчи бизга «Сиз туристлар билан эмас, балки аравакашлар, шоферлар, қора ишчилар билан овқатланинг, у ерда овқат икки баравар арзон, тўйроқ тутади», деб маслаҳат берди. Биз ҳозир Ильич ҳам жуда мамнун билан дастурхонга ўтирар, бу ерда зўр иштаҳа билан тановвул қилиб, арзон ва тўқ тутадиган овқатни зўр бериб мақтарди. Шундан кейин биз қопларни олиб, яна йўлга чиқардик. Қоплар оғир эди. Владимир Ильичнинг қопида оғир французча луғат, меникида эса таржима учун эндигина олинган французча китоб солиб қўйилган эди. Лекин саёҳатимиз вақтида на луғатни, на китобни очиб қарардик; биз луғатга эмас, балки абадий қорлар билан қопланган тоғларга, кўм-кўк кўллар, сер шовқин шалолаларни томоша қилардик».

Бундай сафарларга улар доимо чиқиб туришарди. Чиққанда ҳам ҳамма юрадиган маршрутлардан узоқда юришарди, зерикишдан бошқани билмайдиган турли хил кишилардан узоқда юришарди. Янги-янги гўзал жойларни топганларида айниқса хурсанд бўлишарди. Улар жуда моҳир туристлар эди, ҳамма ҳам уларга етиб олавермас эди.

Улар велосипедда қилинадиган сайилларни ҳам ёқтиришарди. Париж, Женева, Лондон атрофларини велосипедда айланиб чиқишарди. Владимир Ильич хотинини хўжалик ишларидан халос қилиш мақсадида доимо хоналарни ижарага олмай, пансионларда тўхтаб ўтишга ҳаракат қиларди.

Ўша вақтда чет элда яшаган деярли ҳамма большевиклар уларнинг тенгқурлари эди, ҳаммаларини фақат муштарак сиёсий қарашларгина эмас, балки муштарак дид, қизиқиш ҳам бирлаштирарди. Кўпинча улар эмигрантлар яшайдиган мўъжазгина хоналарда тўпланишарди. Шунда уйқудаги Женева ёки ишчилар Парижининг тор кўчаларида рус халқ ва революцион қўшиқлари эшитиларди. Чайковский, Скрябин музикаси янграрди. Ўртоқлар орасида жуда кўп талантли кишилар бор эди: Инесса Арманд ва Кедров фортепьяно чалишарди. Красик скрипка чаларди, Гусев эса жуда яхши ашула айтарди...

Кўпинча Владимир Ильич ва Надежда Константиновна Семашко, Бонч-Бруевич, Луначарскийларникида меҳмон бўлишарди. Агар оилада болалар бўлса, улар ҳамиша Ленинни катталардан ажратиб олишарди. Болалар уни ўзларига дарҳол яқин сезишар, унга талпинишарди. Улар хато қилишмасди. Владимир Ильич болалар билан жон-дили билан ўйин ўйнар, болаларнинг бутун ишларига ғоят самимий жиддийлик билан ёндошар, зўр мамнунлик билан уларга совғалар сотиб оларди.

Надежда Константиновна эмиграцияда яшаган вақтида турли мамлакатларда мактаб ишлари қандай йўлга қўйилганлигини диққат билан ўрганарди. Унинг катта педагогик истеъдоди бўлиб, бу истеъдод Ватанида, Октябрь революциясидан сўнг баралла ўзини кўрсатди. Эмиграцияда ўтказилган йиллар ғоят самарали эди. Ватанидан узоқда Ленин меньшевиклар ва ҳамма турдаги сотқин социалистлар билан ғоят қийин кураш олиб борди.

Бу курашнинг пировард муваффақиятида Надежда Константиновнанинг хизмати бор. Улкан партиявий ёзишмалар, шифр ёзувлари билан битадиган ишларда у чарчаш нималигини билмасди. Лекин унинг саломатлиги ёмонлашиб борди, базедов касаллиги зўрайди. Айниқса 1913 йилда, Краковда яшаганларида қаттиқ қийналишди. Мутахассислар Надежда Константиновнага тоғ ҳавоси ёрдам беради, деб ишонтиришди. Шундан сўнг ёзда улар Краков шаҳридан унча узоқда бўлмаган Поронино қишлоғига кўчиб ўтишди. Бу даврда Ленин ташаббуси билан Петербургда «Работница» журнали чиқа бошлади. Надежда Константиновна журнал ташкилотчиларидан бири бўлди.

Империалистик уруш бошланган вақтда улар Галицияда эдилар. Владимир Ильични бўлмағур важлар билан жосусликда айблаб, Новий Тарг деган жойдаги турмага қамаб қўйишди. Надежда Константиновна ҳар кучи Порониндан унинг олдига қатнаб турди. Ильичнинг озод этилишига эришиш учун зўр ҳаракат қилди. Ленинни турмадан бўшатишди, лекин Галицияни ташлаб чиқиб кетишга тўғри келди.

(Давоми бор).

(Давоми. Боши газетамизнинг 28 май сонида).

ЭРТАГА — БОЛАЛАРНИ ҲИМОЯ ҚИЛИШ ХАЛҚАРО КУНИ

БАХТЛИ БОЛАЛИК.
Н. Тўраев фотоэтюди.

АЗИЗ ВЬЕТНАМЛИК ДЎСТЛАР!

Сизнинг жафокаш она еригизда бомбалар портлаб, ҳар куни кўплаб кишилар ҳаётини барбод этаётган, сиз учун оғир шу кунларда бутун дунё халқлари сиз билан бирга, азиз вьетнамлик биродарлар!

Ўз кичик форумларига тўпланган Ўзбекистон пионер дружиналарининг вакиллари сизларга алангали салом йўллайдилар ва қаҳрамонона курашингизда муваффақиятлар тилайдилар.

Сизнинг ишингиз ҳақ! Биз халқингиз жасоратига, катталар билан бир сафда туриб Ватанини ҳимоя қилаётган кичик қаҳрамонлар- разведкачилар, алоқачилар жасоратига қойил қолмоқдамиз. Биз бир овоз билан айтамиз:

Америкалик жаллодлар, Вьетнамдан қўлингни торт!

Яшасин қаҳрамон Вьетнам!

Вьетнам халқининг, ҳақ иши тантана қилажак!

(Ўзбекистон пионерларининг VII слётида қабул қилинган).

ПАРТИЯМИЗГА МИНГ РАҲМАТ

Таниш-билишлар мендан қайси касбда ишлаётганимни сўраб қолишса, фахрланиб «Ўқитувчиман, мактабда ишлайман» дейман. Ахир, фахрланмай бўладими! Ота-оналар ўз фарзандларини бизга ишониб топширишади. Биз эса уларни ўқитиб, тарбиялаб вояга етказамиз, Улар ҳаётга йўлланмани шу билим ўчоғидан олишади.

Мана бир неча йилдирки, Тошкентдаги экспериментал мактаб-интернатда тарбиячи бўлиб ишлаб келмоқдаман. Бу ерда турли миллат болалари тарбияланадилар. Улар зерикиш нима эканлигини билишмайди. Машғулотлардан сўнг турли хил тўгаракларга қатнашадилар, экскурсия ва походларга чиқадилар, донгдор кишилар билан учрашадилар.

Мактаб-интернат болаларининг ҳаёти америкалик журналистлар эътиборини ҳам ўзига тортди. Ўтган йили мактаб-интернатимизга келган америкалик қалам соҳиблари болалар билан суҳбатлашдилар. Шундан сўнг Америкада чиқадиган газеталарда ана шу таассурот ҳақида мақола ёритилди. Журналистлар Ўзбекистон болаларининг бугунги бахтиёр ҳаётини илиқ сўзларда баён этишган.

Болаларнинг чет эллардаги дўстлари анча ортиб қолди. Улар хат орқали ўзаро ёзишиб туришади.

Болаларни ҳимоя қилиш халқаро куни арафасида бахтли болаликни яратиб берган партия ва ҳукуматимизга минг-минг раҳматлар айтгинг келади.

Н. ТУРСУНҚУЛОВ.
Тошкентдаги экспериментал мактаб-интернатнинг тарбиячиси.

БОЛАЛАР — КЕЛАЖАГИМИЗ

Она севмас фарзанд
топилмас,
Фарзанд йўқдир онани
севмас.
Фарзанд гулдир, она бир
бўстон,
Шунинг билан жаҳон
гулистон.

Севимли шоиримиз Ҳамид Олимжон оналик ва болаликни шундай эҳтиросли мисраларда куйлаган эди. Ҳа, она билан бола гул билан лола! Ҳар бир ота-она ўз фарзандининг келажаги учун ҳар нарса қилишга тайёр.

«Ҳамма яхши нарсалар болалар учун!» Социализм мамлакатлари халқларининг қатъий шиори бу! Чиндан ҳам бизда ҳамма нарса болалар учун, уларнинг бахтли келажаги учундир!

Совет давлати барпо бўлган дастлабки кунлардаёқ болалар катта ғамхўрликлар билан қуршаб олинди. Ўшанда халқ маорифи бўйича Давлат комиссияси иш бошлади. 1917 йилда оналик ва болаликни муҳофаза қилиш тўғрисида Декрет имзоланди. Орадан икки йил ўтар ўтмас доҳиймиз В. И. Ленин «Болаларни ҳимоя қилиш Совети»ни тузиш ташаббускори бўлди. Бу Совет ўғил-қизларимизни ҳимоя қилиш борасида кўпгина ишларни амалга оширди.

Болалар келажак эгаларидир. Улар тарих яратадилар. Болалар эртанги кунимизнинг муносиб ва фидокор кишилари бўлиб етишмоқдалар. Уларнинг бахтиёр ва қувноқ ўсишлари учун нимаики лозим бўлса ҳаммаси муҳайё этилмоқда. Бизда давлат бюджетининг салмоқли қисми ёшлар тарбиясига ажратилади. Минг-минглаб мактаблар, ясли ва боғчалар, турли болалар муассасалари улар ихтиёрига бериб қўйилган. Меҳрибон тарбиячилар улар билан машғулдирлар.

Фақат республикамизнинг ўзида болалар муассасаларидан бир нечтаси мавжуд. Бурноғи йили Ҳиндистон маориф-маданият арбобларидан бири серқуёш республикамизда меҳмон бўлган эди. У болалар тарбияси соҳасида олиб борилаётган ишларни кўриб беҳад завқланди. Мана, қаранг, у нималар деб ёзади: «Совет Иттифоқида ҳамма нарса болалар учун, келажак эгалари учун. Буни биргина Ўзбекистон мисолида яққол кўриш мумкин. Тошкентнинг ўзида юзлаб муҳташам мактаб бинолари, чиройли спорт майдончалари ва парклар болалар ихтиёрида».

Ҳақиқатан ҳам шундай! Бу рақамларни кўздан кечирган киши бунга яна бир бор тўла ишонч ҳосил қилади. Тошкентда бугунги кунда фақат болалар учун 14 та касалхона хизмат қилмоқда. Уларда 2250 ўрин бор. 7 та болалар санаторийсига эгамиз. Бу даргоҳларда бир вақтнинг ўзида 800 дан ортиқ бола соғлигини мустаҳкамлайди. Шаҳримизда 36 та болалар клиникалари ишлаб турибди. Гўдак болалар учун сутдан овқат тайёрлайдиган 4 та ошхона ташкил топган. Кичкинтойлар учун 70 дан ортиқ болалар яслиси очиб қўйилган. Болалар боғчалари сони эса 300 га яқиндир.

Ўтган йили партия ва ҳукуматимизнинг қарори билан Тошкентда она ва болалар соғлигини сақлаш илмий-текшириш институти иш бошлади.

Бу йилги пионерларнинг ёзги каникуллари ҳам жуда хушчақчақ ўтади. Шаҳар ўқувчилари ва пионерлари учун кўпгина лагерлар очилади. Уларда бир сменада 50 минг ўғил-қиз ёз гаштини суради.

Албатта, буларнинг ҳаммаси шонли Коммунистик партиямиз ва жонажон давлатимизнинг, халқимизнинг келажак эгалари бахт-саодати тўғрисида қилаётган буюк ғамхўрлигининг яққол ифодасидир.

Капитал ҳукмрон бўлган мамлакатларда эса бошқа манзарани кўрамиз. У ерларда оддий меҳнаткашларнинг фарзандлари оч-ялонғоч ҳаёт кечирмоқда. Қорни тўйиб овқат емайди бечоралар. Уларнинг ўқиши тўғрисида гап бўлиши мумкин эмас. Бир мисол. Кейинги кунларда «Канада» сўзи кишилар оғзида тез-тез такрорланадиган бўлиб қолди. Чунки, унинг пойтахти Монреаль шаҳрида «ЭКСПО-67» жаҳон виставкаси очилган. Лекин, оддий кишиларни бу нарса унчалик қизиқтирмаяпти. Яқинда темир йўлчилар иш ташладилар. Кўплар қатори ишчи Лоуренс Шартьенинг оиласи ҳам забастовкага чиқди. Унинг болаларидан бири бўйнига осилган тахтачада мана бундай сўзлар ёзилган эди: «Мен ўсиб катта бўляпман. Менга картошкадан ташқари гўшт ҳам керак: «Иккинчи боланинг бўйнидаги тахтачада: «Жаноб ҳукмдорлар! Қани айтинглар-чи, отам ишлаб топаётган ойлик билан маълумот олишим мумкинми?» деган аянчли сўзларни ўқийсиз.

Америка ҳарбийларининг Вьетнамдаги агрессив ҳаракатларини поргрессив инсоният қаттиқ қораламоқда. Ахир, Вьетнамдаги уруш туфайли бегуноҳ болалар ҳам бекорга ҳалок бўлишяпти.

Прогрессив инсоният жаҳонда тинчлик бўлсин демоқда. Ҳа, тинчлик-ободлик, тинчлик-бахт, тинчлик-қувноқ болалик демакдир. Совет кишилари ана шу ҳаракатнинг байроқдорлари бўлмоқдалар.

Эртага давримизнинг, кўнгил боғимизнинг безаги бўлган болалар байрами! Болаларни ҳимоя қилиш халқаро кунида оналарнинг овози яна баралла янграйди.

Бу кунни совет кишилари ҳам катта тайёргарлик билан кутиб олмоқдалар. Бизда болаларимиз бахтиёр ўсаверади. Чунки, ўғил-қизларимизга ҳамма меҳрибон.

И. ФОЗИЛОВ,
Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган врач.

Онахон

«Онажон! Иш жойимга яхши етиб келдим. Мени поликлиникага кўз доктори қилиб тайинлашди. Врачлар иззат-ҳурмат қилишяпти. Саломатлигим яхши. Камчиликлар йўқ. Ишдаги ютуқларимнинг ҳаммасига Сиз орқали эришдим. Гўдаклигимдан иссиқ бағрингизга олдингиз. Қўлингизда тарбияландим, билим олдим. Туққан онамдан ҳам зиёдроқ эъзозлаб эдингиз. Оналик меҳрингизни умрбод қалбимда сақлайман. Болаларимга сизнинг меҳрибонлигингиз ҳақида ҳамма вақт гапириб бераман...»

Эмилия Александровна хатни ўқиб бўлгач, стол устида турган суратга қаради. Бу Нина Куцак. 1940 йилда болалар уйига олиб келишган на онаси ва на отаси бор эди унинг. Нинанинг тақдири Эмилия Александровнанинг тақдирига ўхшаб кетади. Эмилия ҳам ота-онасини эслолмайди. Унинг ёшлиги акалари қўлида ўтди.

Шу орада турмуш қурди. Бир қиз кўрди. Даҳшатли уруш унинг оиласи бошига мусибат солди.

«1943 йилда армиядан қорахат келди, — деб эслайди Эмилия Александорвна. — Ўшанда эндигина ўттиз баҳорни кўрган эдим. Қизим Лиана билан отасиз қолдик».

1942 йил. Уруш авжида Ҳукуматимиз қуршовда қолган Россия шаҳарларидан минглаб оилаларни Ўрта Осиёга эвакуация қилди. Минглаб оилалар қаторида Эмилия ёш қизи Лиана билан Тошкентга келди. Чилонзор районидаги 10-болалар уйига тарбиячи бўлиб ишга кирди. У чорак асрдан бери Чилонзор районидаги 10-болалар уйида ишлаб келмоқда.

— Болалар уйида ишлаш осон эмас, — тушунтирди Эмилия Александровна.— Болаларга ота-оналари йўқлигини билдирмаслик керак. Кечаю-кундуз соғлигидан хабардор бўлиб ҳам она, ҳам ота ўрнини ўташ керак бўлади. Бу, айни бир вақтда ҳар бир болани ўз туғишганидек севишга, эъзозлашга даъват этади.

— Эмилия опамиз болаларни жонидан севади. У ўз бахтини болаларни тарбилаш ва билим беришда топган, — дейди суҳбатда тарбиячи Зоя Ерматова. — Болалар Эмилия Александровнани онажонимиз, деб чақиришади, ҳурмат қилишади. Шу топда бир воқеа эсимга тушиб кетди. Йўқ, демасангиз айтиб берай. — Ўртоқ З. Ерматова сўзида давом этди. — Бундан беш йил бурун қизалоғимиз Люба Боброванинг соғлиги оғирлашиб қолди. Уни касалхонага ётқиздик. Шунда Эмилия опамизнинг ҳаловати бузилди. Кечаю-кундуз касалхонадан чиқмади. Врачлар Любага қон қуйиш керак дейишганда Эмилия Александровна биринчи бўлиб қон берди. Бир ой деганда Любанинг соғлиги яхшиланди. Ўша йили Эмилия опамиз ҳукуматимиз томонидан «Болалар ҳаётини сақлагани учун» медали билан тақдирланди.

Болаларнинг меҳрибон онажонининг кўп йиллик меҳнати муносиб тақдирланди. 1960 йили «Шавкатли меҳнати учун» медали билан мукофотланди. Унинг кўксида «Аълочи маориф ходими» значоги порлаб турибди. У Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Фахрий ёрлиқларини олган.

Эмилия Александровна депутат сифатида жамоатчилик ишларида фаол қатнашиб келмоқда. Уни қўшни болалар уйларида ҳам кўриш мумкин. Эмилия Александровна болалар уйидаги аҳволни кўздан кечиради, тарбия ишларини яхшилаш юзасидан ўз фикр ва мулоҳазаларини билдиради.

Ҳозир 10-болалар уйида 100 ўғил-қиз тарбияланмоқда. Эмилия Александровна бизларни группаларнинг бирига таклиф қилди. Кенг, ёруғ хона. Полга майин гиламлар тўшалган. Ойна ва эшикларга духобадан гулдор пардалар осилган. Уйнинг тўрига рояль ва пианино қўйилган. Буфет, китоб шкафи бор.

Залдан ичкариги хонага ўтдик. Сукунат. Бежирим кроватларда жажжигина болалар ухлашяпти. Бири-биридан ширин!

Ҳовлига чиқдик. Бутун борлиқ кўм-кўк майсазорга бурканган. Мевали дарахтлар ҳосилга кирибди. Атир ва шойигулларнинг нафис ҳидлари таралади. Бу ерда ҳамма нарса болалар учун мосланган.

Кичик скамейкалар, арғимчоқлар, ҳар турли ўйинчоқлар эгаларини кутарди. Яна бироздан сўнг болалар уйғонишади. Яна уларнинг гурунги, хушчақчақ овозлари боғ ичра жозибадор янграйди.

Н. МАҚСУДОВА.

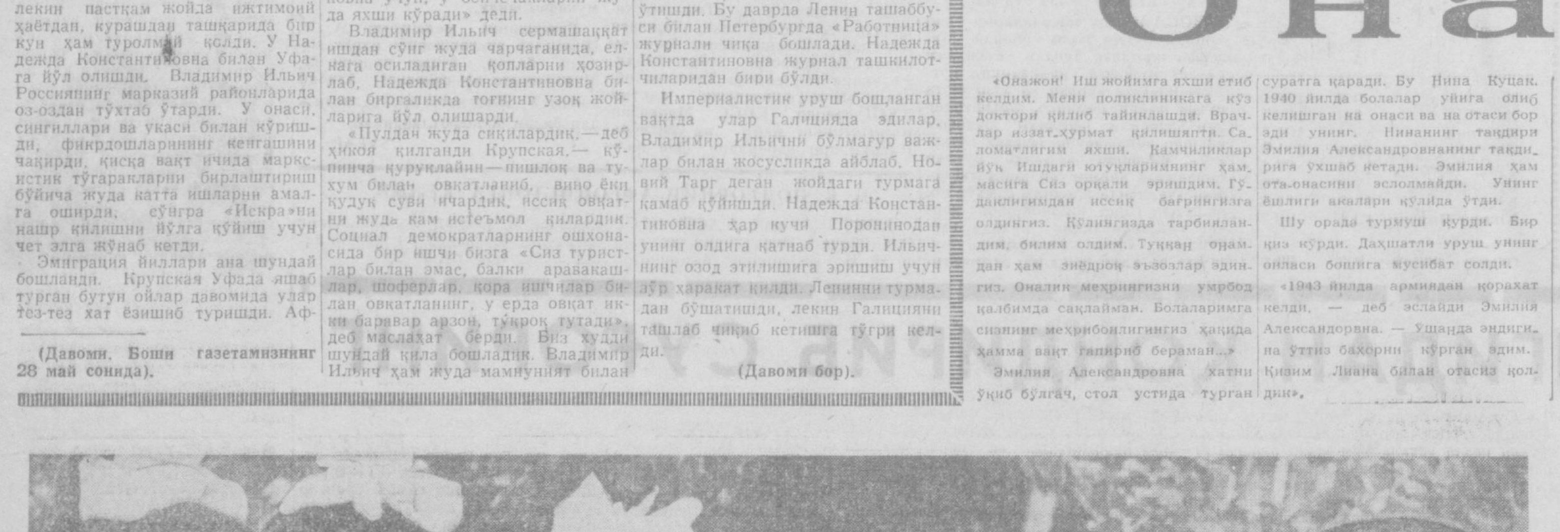

Болалар уйида тарбияланаётган бир группа кичкинтойлар.

А. Абалин фотоси.

ЛЕКТОР

Оқшом қуйилганда колхоз клуби гавжумлаша бошлади. Ҳар қачонгидай ҳурматли отахонлар, онахонлар олдинги қаторлардан жой олишди. Бу ерга йиғилганлар пахта ишқида ёнган деҳқонлар, азамат механизаторлар, чорвадор, ғаллакор, соҳибкорлар. Қишлоқ зиёлилари ҳам шу ерда.

Орадан кўп ўтгани йўқ. Бекободдаги Ленин номли колхоз партия ташкилотининг секретари ўртоқ М. Бегматов кўпчиликнинг эътиборини ўзига тортиб деди:

— Ҳурматли ота-оналар, ака-ука, опа-сингиллар, ҳаммангиз ўртоқ Пўлат Ҳамидовни яхши танийсиз. Бу кишининг лекцияларини, суҳбатларини эшитгансиз. Мана бугун ҳам сизларга «Дин оилани мустаҳкамлашга ёрдам берадими?» деган мавзуда лекция ўқиб берадилар.

Пўлат Ҳамидов қоғозларини варақлагани йўқ. Брошюра қатини очгани йўқ. У ҳар сафаргидай мазмунли, кишиларни қизиқтирадиган, уларнинг юрагига йўл топабиладиган суҳбатини бошлади. Ўз фикрларини исботлаш, тингловчиларда ишонч ҳосил қилиш мақсадида диннинг зарарли томонларини, домла-имомлар томонидан ўз манфаатлари учун ўйлаб чиқилган найрангларни жойлардан олинган жонли фактлар билан мустаҳкамларди у. Муллаларнинг, табиблик даъвосини қиладиган қаллоб кишиларнинг кирдикорларини очиб ташларди.

Тошкент чет тиллар педагогика институтининг фалсафа кафедраси мудири Пўлат Ҳамидов студентлик кезларидаёқ ўзининг оммабоп, содда ва жонли илмий-атеистик лекциялари билан областимиз колхозлари ва совхозларида ҳурмат қозонган. У институтни тамомлагандан кейин педагог сифатида студентларга таълим-тарбия бераркан, ўзининг лекторликка бўлган қизиқишини, шу соҳадаги ишларини тўхтатгани йўқ.

Мана, беш йилдан бери Пўлат Ҳамидов «билим» жамиятининг илмий атеизм бўлимига раҳбарлик қилиб келмоқда. Ўзининг лекторлик соҳасидаги тажрибаларини ёшларга қунт билан ўргатиб келмоқда. ТошГУ ўқитувчиси Ғ. Шокиров, ТошМИнинг фалсафа кафедраси ассистенти Р. Абдуллаев, ТошПИ аспирантлари М. Бўрихўжаева, Д. Валиева каби бир қатор ёш лекторлар ўз устозларидан мамнунлар.

— Сиз ёшлар, — дейди Пўлат Ҳамидов талабаларига, —институтни тамомлаб ўз қишлоқларингизга, колхоз ва совхозларингизга борасиз. Мен сизларни у ерда фақатгина чет тиллари ўқитувчилари бўлибгина қолишингизни истамас эдим. Сизлар қишлоққа юксак маданият, билим ва фан ютуқларини олиб борсангиз, партия ва ҳукуматимизнинг тарихий қарорларини амалга оширишда актив тарғиботчилар бўлсангиз, деб умид қиламан.

Ҳа, студентлар Пўлат Ҳамидовнинг ана шу маслаҳатларига амал қилишади, унинг панд-ўгитларини жондан тинглашади.

Колхоз ва совхозларда нима учун ёшлар ҳам, кексалар ҳам фалсафа фанлари кандидати, олим Пўлат Ҳамидовни ҳурмат қилишади? Мен «Билим» жамияти ишлари билан область районларида бўлганимда кишилар мендан бизга лектор Ҳамидовни юборсангиз, деб илтимос қилишади. Суҳбат пайтида дўстлардан бунинг сабабини билиб оламан. Пўлат Ҳамидов қишлоқларга борганида «лекциямни тезроқ ўқисаму, тезроқ йўлланмамга қўл қўйдириб қайтсам» деб ўйламайди. У хонадонларда бўлади, қизил чойхоналарда, клубларда бир пиёла чой устида меҳнаткаш одамлар билан самимий суҳбатлашади. Уларга ўз билганларини сўзлаб бериш билан бирга улардан ҳам кўп нарсаларни ўрганади. Лозим топилган тақдирда ўзининг қимматли маслаҳатларини беради.

Пўлат Ҳамидов студентларга таълим бериш, жойларда илмий-атеистик темада лекция ва суҳбатлар ўтказиш билан бирга 20 дан ортиқ китобча ва брошюралар муаллифи ҳамдир. «Атеистик адабиётлар сифатини яхшилайлик» «Ислом ва оила», «Диний сарқитларга қарши курашни кучайтирайлик», «Фалсафа луғати» каби қатор брошюралар ёш лекторларга жуда яхши қўлланма бўлмоқда.

Пўлат Ҳамидов қишлоқ меҳнаткашларидан тез-тез хатлар ҳам олиб туради. Улар бу хатларида олимдан маслаҳатлар сўрайди, ўз қишлоқларига келишини илтимос қилишади. Яқинда Оққўрғон районидаги «Озод» колхозидан бир мактуб келди. Бу мактубни колхозчилар йўллашган. Бу колхозда бир неча тўй Пўлат Ҳамидовнинг маслаҳати билан қалинсиз, эски урф-одатга амал қилинмаган ҳолда янгича ўтказилди. Бу тўйлар ёшларнинг катта хурсандчилигига айланди. Уйин-кулги билан, шодиёналик билан ўтди. «Қадрдон дўстимиз ва маслаҳатчимиз, — деб ёзилган эди мактубда, — сизга жуда катта раҳмат. Колхозимизга тез-тез келиб туринг, ҳамма вақт сизга қучоғимиз очиқ».

Биз ҳам ана шу фикрга қўшиламиз. Инсонлар юрагига йўл топабиладиган файласуф олимга ишларида муваффақият тилаймиз.

Ж. МУМИНОВ,
«Билим» жамиятининг референти.

ЯНГИ ТОШКЕНТНИ БУНЁД ЭТАМИЗ

Эстония бинокорлари Чилонзорнинг 24-кварталида қатор объектларни қурмоқдалар. Ўртоқ В. Рейдер раҳбарлик қилаётган ғишт терувчилар бригадаси аъзолари юзлаб болаларни ўз бағрига оладиган боғча биносини жадал бунёд этишяпти. Ойлик топшириқларни доим зиёдаси билан адо этмоқдалар. Суратда: мастер Ф. Федюшкин, (ўнгдан) бригада бошлиғи В. Рейдер ва қурувчи А. Хейн ўртоқлар болалар боғчаси лойиҳасини кўздан кечирмоқдалар.
Н. Муҳаммаджонов фотоси.

УЙИМИЗГА МАРҲАМАТ

Шунча вақтдан бери юқоридан туриб теварак-атрофни дурустроқ кузатмаган эканман. Бешинчи қаватдан ҳозир янги массивнинг бутун жамоли кўзга яққол ташланиб турибди. Ана қардош туркманистонлик ва тожикистонлик биродарларимиз қўлидан чиққан уйлар. Нарироқда Украина уйлари тизилиб кетган. Кенг кўчанинг икки лабига ўтқазилган чинорлар чиройли бўлиб кўкарибди. Тротуарлар серқатнов. Янги кўчиб келаётган оилалар буюмларини саранжомлаш билан банд. Болаларнинг қўнғироқдек овози, ёшларнинг шўх кулгуси ҳамма ёқда. Ҳализамон симёғочларга илинган лампочкалар, уйларнинг чироқлари ёқилса бу ерлар файзига яна файз қўшилиб кетади.

Ўтган йилнинг шу кезларида бу ерларда нималар бор эди? Кўзга чалинадиган ҳеч нарса. Ҳаммаёқ кенг адр эди. Бинокор-инженерлар келиб бўлажак иморатлар учун жой белгилашаётган эди. Кейин лойиҳалар тузилди. Сўнг бинокорлар енгни баланд шимариб ишга тушиб кетишди.

Бизга ҳам шу атрофдан жой кўрсатишди. Келганимизда украиналиклар, туркманистон ва қирғизистонликлар дастлабки иморатларнинг пойдеворини қўйиб бўлишган эди. Қардошлардан орқада қолмайлик деб дарҳол ишга тушиб кетдик. Экскаваторлар котлован ҳозирлагунча биз бўлажак бино лойиҳасини кўздан кечириб чиқдик. Уни бухоролик ва тошкентлик лойиҳачилар ўзаро ҳамкорликда яратишган эди. Бундай лойиҳа бўйича ҳам ҳеч у ерда уй қурилгани йўқ. Янги типдаги лойиҳага биноан уч хоналик уйлар сони 24 тага кўпайтирилган. Ҳар бир квартиранинг олди томонида 11 квадрат метрлик кенг равони бор. Равонни ез кунлари айвонга айлантирса ҳам бўлади. Яна бир қатор қулайликлар, ўзгаришлар киритилган лойиҳа ҳаммамизга ёқди. Тошкентнинг иқлимига жуда ҳам мос. Мана шу эксперимент-уйни тезроқ қуриб, тошкентликларга топширишни дилимизга тугдик-да, бетон қоришга, панелларни монтаж қилишга киришдик.

Дастлабки кунларданоқ қурилиш майдонида иш уч сменада ташкил этилди. 45 азамат кечаю-кундуз тер тўкиб меҳнат қилди. Тошкент қурилиши бизни чиниқтирди, тажрибамизни оширди. Ўша кезлар ҳамма Анвар Хисомов жасоратига қойил қолди. Анвар Бухородаги қурилишларда ҳам ўзини кўрсатган. Янги иморатлар борки, ҳаммасига Анварнинг қўли теккан. Тошкентда ҳам у ўз ғайрати ва ташаббуси билан ҳаммамизни бағоят мамнун қилди. Анвар оғир ишдан қочмай бир ўзи икки сменада ишлаш истагини билдирди. Комсомол йигитнинг тошкентликлар учун шунчалик жон куйдираётганини кўрган бошқа монтажчилар ҳам икки сменада ишлашга қарор қилдилар. Самад Муртазин, Михаил Коган каби азаматлар Анвар Хисомов бошлаган ташаббусга қўшилиб, икки сменада нормадаги 24 ўрнига 30 тага етказиб панелларни монтаж қилдилар.

Монтажчилар билан изма-из пардозловчилар ва дурадгорлар боришди. Ишлар конвейер усулида ташкил этилди. Ҳаммамиз бор тажрибамизни ишга солиб, бинони мустаҳкам қилиб қўлдан чиқаришга ҳаракат қилдик. Қилич Тоиров, Шамси Содиқов, Галина Пастухова каби ҳамкасблар бу борада, айниқса, намуна кўрсатишди. 80 квартиранинг барчаси ҳозир кулиб турибди.

Квартираларнинг хоналари ҳар хил рангга бўялган. Масалан, ошхона кўк рангда, зал уй оч қизғиш, дам олиш хонаси эса кўкимтир рангга бўялган. Шиплари оппоқ пахтадек. Меҳмон кутиладиган уйларга қандиллар ўрнатдик.

Ҳаммасидан ҳам равонлар уйнинг ҳуснини очган. Қуёш нурида товланиб турган мовий ромларнинг кўзлари ярқираб турибди. Бундан кейин қуриладиган уйларнинг ҳам айвонларига бир йўла ромлар ўрнатилса ҳамманинг кўнглидаги иш бўларди. Шунинг билан бирга ромлар, бинога миллий хусусият ҳам бахш этиб туради.

Бухороликлар қурган уй ҳозир Чилонзорнинг 9-«Г» кварталида қад ростлаб турибди, уни сиз атрофдаги бошқа бинолардан дарров ажратиб оласиз. Ташқи томонига пардозловчиларимиз санъати билан Бухоро ёдгорликларининг расми ўйиб туширилган. Марҳамат азиз тошкентликлар, уйимизнинг тўри сизники. 80 квартиранинг барчаси ўз эгаларини кутаяпти. Йўлкаларга асфальт ётқизилган, кўч-қўлонларингизни ортиб келаберинг, бухороликларнинг тортиғини қабул қилиб олинг.

З. ИСМОИЛОВ,
Бухоро уйсозлик комбинати комплекс бригадасининг бошлиғи.

МОНГОЛ ГЕОЛОГЛАРИ ЎЗБЕКИСТОНДА

Уч кундирки, Монголиядан келган бир группа геологлар республикамизда меҳмон бўлиб турипшбди. Монголия геология министри ўринбосари Тегшил (делегация раҳбари), фойдали қазилмалар қидириш бўйича раиси Бибосурен ва фойдали қазилмалар топиш касаба союзи ишчилар комитетининг референти Нарангель ўртоқлар Чотқол ва Зарафшон геология қидирув ишлари билан танишгандан сўнг, Ўзбекистоннинг бир қатор шаҳар ва қишлоқларининг тарихий жойларини бориб кўрдилар. Айниқса Самарқанд ва Тошкентдаги тарихий ёдгорликлар уларда бой таассурот қолдирди.

Меҳмонлар Ўзбекистон халқ хўжалиги ютуқлари виставкасини томоша қилишгач, таклиф ва мулоҳазалар дафтарига қуйидаги фикрларни ёзиб қолдирдилар: «Биз монгол геологлари шуни қайд қиламизки, Ўзбекистон катта ютуқларни қўлга киритибди. Қурилишларни кўриб тан бердик, фан ва маданият, экономика, юқори савияга кўтарилганидан беҳад хурсандмиз. Ўзбек халқига коммунистик жамиятни қуришда муваффақиятлар тилаймиз».

Эртага Монголия геологлари Ашхободга жўнаб кетишади.

К. МУСАМУРОДОВ.

ДУНЁ ХАБАРЛАРИ

МАМЛАКАТЛАР — ОДАМЛАР — ВОҚЕАЛАР

ЯҚИН ШАРҚ: БАРОМЕТР «БЎРОН»ДАН ДАРАК БЕРАЯПТИ

Яқин Шарқ районидаги Сиёсий аҳвол барометрининг кўрсаткичи «бўрон» белгиси атрофида яна айланиб юрибди. Исроилнинг давлат ва ҳарбий арбоблари май ойининг ўрталарида бу райондаги ҳаддан ташқари оғир вазиятни янада мушкуллаштиришга қаратилган бир қанча дангал гапларини айтишди. Уларнинг баъзилари можаро кескинлашган тақдирда Американинг 6-флоти Исроил ҳарбийларига ёрдам беради, деб очиқ гапиришди. Исроил Армиясининг қўмондонлиги Сурия—Исроил чегарасида кўп кучларни тўплай бошлади.

Ўзаро мудофаа тўғрисида Сурия ҳукумати билан шартнома тузган Бирлашган Араб Республикасининг ҳарбий қисмлари жанговар тайёр ҳолга келтирилди, ҳарбий кучларнинг талайгина қисми, шу жумладан, танк ва тўплар Қоҳирадан ўтиб, Синай ярим ороли томон йўл олди. Бирлашган Араб Республикасининг ҳукумати Бирлашган Миллатлар Ташкилотининг фавқулодда қуролли кучларини (бу қуролли кучлар бир вақтлар Миср-Исроил чегарасида яраш битимнинг бажарилишини таъминлаш учун бу ерга юборилган эди) Ғози районидан олиб чиқиб кетишни талаб қилди. Бирлашган Миллатлар Ташкилотининг қўшинлари олдинги позициялардан кетиб, бу позицияларни Миср солдатларига бўшатиб беришди. Президент Жамол Абдил Носир ҳукуматнинг Исроил кемалари учун, шунингдек стратегия материалларини Исроилнинг элат портига келтириши мумкин бўлган бошқа ҳамма кемалар учун Ақаба кўрфазини ёпиб қўйиш тўғрисидаги қарорини эълон қилди.

Ироқ ва Ливан ҳам ўз армияларини жангга шай қилиб қўйишди. Жазоир, Иордания, Қувайт, Судан ва Саудия Арабистони Исроил билан қуролли можаро рўй берган тақдирда Бирлашган Араб Республикаси билан Сурияни қўллаб-қувватлаяжакларини билдирдилар. Исроил ҳам кескинликнинг қоқ маркази—Синай ярим оролига кўп қуролли кучларини юборди.

Исроилнинг иғвоси билан Яқин Шарқдаги аҳволнинг ғоят кескинлашганлиги жаҳон жамоатчилигини қаттиқ ташвишга солиб қўйди. Бирлашган Миллатлар Ташкилотининг Бош секретари У Тан вазиятни ўрганиш ва Бирлашган Араб Республикасининг раҳбарлари билан музокаралар олиб бориш учун самолётда дарҳол Қоҳирага келди. Исроил элчиларининг ғарб мамлакатлари раҳбарлари билан доим «маслаҳатлашиб турганлари» ҳам сиёсий обзорчиларнинг эътиборларини жалб этди.

Ҳозирги вақтда империалистларнинг асосий зарбаси Сурияга қарши қаратилганлиги соғлом фикр юритувчи ҳар бир кишига аёндир. Сурияда Араб социалистик уйғониш партиясининг ҳокимият тепасига келган сўл раҳбарлари бир қанча прогрессив социал тадбирларни амалга оширмоқдалар. Араб дунёсидаги прогрессив революцион кучларнинг ўзаро яқинлашиш тенденцияси пайдо бўлди. Империалистик доиралар бу процессга халақит беришга уриниб, синалган қуролни, яъни Исроилни ўз планларини амалга ошириш учун бир воситага айлантирдилар.

Совет ҳукуматининг Яқин Шарқдаги аҳвол тўғрисида 24 майда эълон қилинган баёнотида бундай дейилади: «Совет ҳукумати шунга аминдирки, халқлар Яқин Шарқда ҳарбий можаронинг авж олдирилишидан манфаатдор эмаслар. Нефть учун курашаётган бир ховуч мустамлакачи монополиялар ва уларнинг гумашталаригина шундай можародан манфаатдор бўлишлари мумкин. Бундан фақат империализм кучлари манфаатдор бўлиши мумкин. Исроил империализм кучлари сиёсати изидан бораяпти».

ВЬЕТНАМ: АВАНТЮРИЗМ ВА БОСҚИНЧИЛИК ЙЎЛИДА ЯНГИ ҚАДАМ

Будда туғилган кун муносабати билан 23 майда Жанубий Вьетнамда тўпларнинг садоси ўчган эди. Шундан кейин тўплардан яна ўқ узила бошланди. Уруш ҳаракатларидаги танаффус фақат бир сутка давом этди. Миллий озодлик фронтининг яраш муддатини яна бир сутка узайтириш тўғрисидаги таклифини Вашингтон рад этди. Айни вақтда АҚШ давлат департаменти баёнот берди. «Нью-Йорк пост» газетасининг таъбирича, давлат департаменти бу баёноти билан «ўт очишнинг вақтинча тўхтатилиши музокараларни бошлаб юбориш учун бир восита бўлиши мумкин», деб ҳисоблаган американикларнинг умидларини пучга чиқарди. Бу баёнот АҚШнинг Вьетнам масаласини қурол кучи билан ҳал этишга уриниб, бундан буён ҳам агрессияни кенгайтириш йўлидан бориш ниятида эканлигини исбот қилди. Шу билан бирга баёнот Вашингтоннинг «сулҳ тузишга интилаётганлиги» тўғрисидаги гаплари Вьетнам тупроғида давом этаётган босқинчиликни яшириш учун фақат бир ниқоб эканлигини очиқ кўрсатди.

Америка интервентларининг кейинги ҳафтада Вьетнамда қилаётган ҳаракатлари тағин ҳам хатарли тус олди. Американинг денгиз пиёда аскарлари ва Сайгон қўшинлари 18 майда демилитаризация қилинган зонага бостириб киришди. Интервентларнинг 70 дан ортиқ батальони танклар, артиллерия ва авиация ёрдами билан 17-параллель бўйлаб оқадиган ҳамда Шимолий Вьетнам билан Жанубий Вьетнамни бир-биридан ажратиб турган Бенхай дарёсигача силжиб бордилар.

1954 йилда Женевада тузилган битимларга мувофиқ, 17-параллель бўйлаб ўтадиган 10 километрлик демилитаризация қилинган зона икки томоннинг қуролли кучларини бир-биридан ажратиб қўйиш ва Вьетнамни қайта бирлаштириш умидида бу мамлакатда тинчликни сақлашга ёрдам бериш мақсадида вужудга келтирилган эди. Женева битимлари икки ўртадаги ана шу зонага қўшинлар киритишни ёки зона территориясида ҳарбий базалар вужудга келтиришни тақиқлайди. Шундай қилиб, демилитаризация қилинган зонага бостириб кирилганлиги Женева битимлари яна сурбетларча тузилганлигидан далолат беради.

Аммо, Америка агрессорлари яна ҳаддиларидан ошиш ниятида эканлиги кўриниб турибди. Уларнинг танклари 17-параллелга яқинлашиб келган кунда интервентларнинг артиллерияси демилитаризация қилинган зонанинг шимолий қисмини ва Вьетнам Демократик Республикаси территориясидаги Виньлинь районини тўпга тутди. «Нью-Йорк таймс» газетаси шу тўғрида қуйидагиларни ёзган эди: Вашингтондагилар Бенхай дарёсидан ўтиб, уруш ҳаракатларини Вьетнам Демократик Республикасининг остоналарига кўчириш эҳтимоли йўқ эмас, деб ҳисобламоқдалар.

Америка интервентларининг Вьетнамдаги янги хатарли авантюралари жаҳон жамоатчилигини қаттиқ ғазаблантирди. Жаҳоннинг турли районларида Вьетнам халқи билан бирдамлик юзасидан оммавий намойиш ва митинглар бўлиб ўтди. Совет Иттифоқи ва бошқа социалистик мамлакатлар Америка агрессорларининг Вьетнамдаги босқинчилик ҳаракатларини кенгайтиришлари социалистик мамлакатларнинг Вьетнам халқига ёрдам ва мададини кучайтиришларига сабаб бўлади, деб агрессорларни қатъий огоҳлантирдилар. Қаҳрамон Вьетнам халқи ўз ватанини ҳимоя қилмоқ учун зарур бўлган нарсаларнинг ҳаммасини олади.

БОНН: РЕВАНШИЗМ ТИКЛАНМОҚДА

24 майда Ғарбий Германиянинг Брауншвейг шаҳрида Германия Федератив Республикасидаги асосий ҳукмрон партия—христиан—демократик союз (ХДС)нинг навбатдаги 15-съезди тамом бўлди. Съездда 600 га яқин делегат қатнашди. Партиянинг янги уставини қабул қилиш ва партия раҳбарлигини сайлаш бу съезднинг ишида муҳим ўрин олди.

ЖАҲОН ҲАФТА ИЧИДА

Ғарбий Германия газеталарининг хабар беришича, съезд «унча жўшқин вазиятда ўтмаган», «олдиндан ишлаб чиқилган режа» билан иш кўрган. Аввалги канцлер Людвиг Эрхард съездни очиб, партиянинг раиси вазифасидан истеъфо берганлигини айтди ва ҳозирги канцлер Курт Кизингерни шу лавозимга сайлашни таклиф этди.

Съезд арафасида христиан—демократик союз бўлажак бош секретарнинг ваколатлари тўғрисида мунозара олиб борилган пайтда канцлер «бош секретарь номзодини кўрсатиш ҳуқуқига эга бўлмас эканман, партия раислиги лавозимига ўз номзодимни кўрсатиш»дан воз кечаман, деди. Тап тортмай қилинган бу тазйиқ қўл келди. Кизингер христиан—демократик союзнинг раиси қилиб сайланганидан кейин, оила масалалари билан шуғулланувчи министр Бруно Хекни бош секретарь лавозимига таклиф этди. Хек «икки томонлама» назоратга тушиб қолди: унинг номзодини канцлер кўрсатди, шу билан бирга у министр сифатида канцлерга бўйсунади.

Ғарбий Германия матбуотининг фикрича, христиан—демократик партия съезди «Кизингернинг шахсан катта муваффақияти» билан тамом бўлган, «Кизингер, Брауншвейгда партия раҳбарлигини ўз истагича тузган». «Съезд ишларининг моҳияти,— деб ёзади «Франкфуртер альгемайне» газетаси,— Кизингернинг фаолиятини маъқуллашдан иборат бўлди». Шу муносабат билан ярим йилдан буён Бонн ҳукуматини бошқариб келаётган ва эндиликда Ғарбий Германия буржуазиясининг асосий партиясини ўз таъсирига олишга муваффақ бўлган кишининг айтган гаплари диққатга сазовордир.

Канцлер Кизингер «тахт»га чиққан вақтида Германия неча асрлар мобайнида Шарқий ва Ғарбий Европа ўртасида кўприк бўлиб келган эди. Биз ҳозирги пайтда ҳам ана шу вазифани бажаришни истаймиз», деган эди. Аммо Бонн ҳукуматининг фаолияти бу «кўприк» социалистик мамлакатларга қарши қаратилган агрессив ва реваншчи кучлар учун плацдармга айлантирилаётганлигини кўрсатади. Кизингер эълон қилган «янги йўллар»нинг моҳияти ана шундан иборат эканлиги кўриниб турибди. Кизингер бундай «янги йўллар» ёрдами билан «ҳозирги аҳвол доирасидан қутулмоқчи» бўлади.

Ю. ТИССОВСКИЙ,
В. ХАРЬКОВ,
А. РАЧКОВ.
(ТАСС).

ИККИ ДУНЁ — ИККИ ТАҚДИР

(Фақт ва рақамлар)

Совет Иттифоқидаги каби социализм мамлакатларида ҳам ёш авлоднинг сиҳат-саломатлиги, ўқиши ва тарбияси ҳақида катта ғамхўрлик қилинмоқда.

БОЛГАРИЯ: Мамлакатда 2.300 дан кўпроқ аёллар консультацияси ишлаб турибди.

ПОЛЬША: Каникул вақтида ёзги лагерларда бир ярим миллион бола дам олади.

ГДР: Ҳар икки боладан бири болалар боғчасида тарбияланмоқда, ҳар уч мактаб ўқувчисидан бири дарсдан кейин куни узайтирилган мактабда қолдирилиб, бу ерда унга зўр ғамхўрлик кўрсатилади.

КУБА: Боладан муҳимроқ ҳеч нарса йўқ — Кубада вужудга келган бу ибора озодлик оролида ёш авлод тўғрисида зўр ғамхўрлик қилинаётганлигини яққол кўрсатиб турибди. Бу ерда ўтган йилнинг ўзидагина 170 та болалар боғча-яслиси очилди.

ВДР: Америка самолётлари бомбардимон қилиб турган шароитда мамлакатда болалар ўз ўқишини давом эттиришлари учун бутун чоралар кўрилмоқда. Эвакуация қилинган болалар учун ташкил қилинган махсус лагерларда сиҳат-саломатликни муҳофаза қилиш хизмати узлуксиз ишлаб турибди. Ўқувчилар учун жуда кўп пана жойлар ташкил қилинди. Кўрилган ана шу тадбирлар туфайли қарийб уч миллион мактаб ўқувчиси ўқув программасини тўлиқ ўта олди.

* * *

Мана, капитализм ва мустамлакачилик дунёсидаги болаларнинг тақдири. Бу ерда ҳаммаси бўлиб 600 миллион бола очлик ва касалликдан азоб чекмоқда.

ЛАТИН АМЕРИКАСИ: Аргентинада янги туғилган ҳар минг чақалоқдан 200 таси бир ёшга ҳам тўлмай ўлиб кетаётир. Венесуэла ва Боливияда балоғатга етмаган ўсмирларнинг 60 процентдан ҳам кўпроқ қисми, ўзига нон топиш учун ишлашга мажбур бўлмоқда. Қитъада 7 ёшдан 14 ёшгача бўлган 24 миллион бола мактабга қатнамаётир.

АҚШ: Американикларнинг ўзлари берган маълумотларга кўра, болалар ўлимига қарши кураш соҳасида АҚШ 15-ўринда турибди. Мамлакатнинг ўнлаб районларида оналарни муҳофаза қиладиган муассаса йўқ, хусусий врач хизматига эса ҳамма ҳам мурожаат қила олмайди.

ИСПАНИЯ: Мактаб ёшидаги тўрт миллион боладан атиги 2,5 миллион киши ўқимоқда. Ҳозир Испанияда 40 мингта мактаб биноси етишмаётир. (ТАСС).

АФРИКА МАМЛАКАТЛАРИНИНГ БИРДАМЛИГИ

КОНАКРИ, 29 май. (ТАСС). Гвинея республикаси араб мамлакатлари Яқин Шарқда империализмга қарши олиб бораётган курашларида уларнинг тутган позициясини қатъий ва сўзсиз қўллаб-қувватлайди. Гвинея ташқи ишлар министрлигининг бу ерда эълон қилинган ахборотида ана шундай дейилади.

Америка агрессори Вьетнамда. Унинг дўсти ўлдирилган... Америка солдати ёлғиз, қўрқувда, ўзини йўқотган. Рақиб ҳаммаёқдан ўраб олган, ҳатто мана шу жонсиз дарахт ортида ҳам яширинган. Салгина ҳаракат кучли ўт очилишига сабабчи бўлиши мумкин.
Сурат Францияда чиқадиган «Пари—Матч» журналидан олинган.
ТАСС фотохроникаси.

ПРЕЗИДЕНТ КЕННЕДИ ҚАЙ ҲОЛАТДА ЎЛДИРИЛГАНЛИГИ ТЎҒРИСИДА ОЛИБ БОРИЛАЁТГАН ТЕРГОВГА ДОИР

НЬЮ-ЙОРК, ТАСС мухбири С. Лосев хабар беради:

АҚШ президенти Жон Кеннеди қай ҳолатда ўлдирилганлигини Янги Орлеан (Луизиана штати) округ прокурори Жим Гаррисон текшираётганлигига қарши бўлган шахслар бу терговни пул билан таъминловчи барча маблағларни ёпиб қўйиш ва бу ишни охирига етказишга ҳалақит беришга уринмоқдалар.

«Нью-Орлеанс стейтссайтем» газетасининг хабар беришича, Луизиана штатининг вакиллар палатаси бу тергов ишларини олиб бормоқ учун округ прокурорига эллик минг доллар ажратиб бериш тўғрисидаги таклифини 31 овозга қарши 66 овоз билан рад қилди.

Шу билан бир вақтда округ прокурори гувоҳлик бериш учун чақиртирган Гордон Новелнинг адвокатлари Гаррисонни Новелга «туҳмат» қилди ва «маънавий зарар» етказди, деб айбладилар.

Жим Гаррисон маҳаллий телевизион станция билан бўлган интервьюда АҚШ марказий разведка бошқармасини кубалик беш контрреволюционернинг номларини ўзига маълум бўлган ҳолда атайин яшириб қолди, деб айблаганидан кейин унга қарши мана шундай даъво қўзғотилди. Гаррисоннинг айтишига қараганда, Кочинос кўрфазига бостириб кириш учун тайёргарлик кўрилаётган пайтда мана шу кубалик беш контрреволюционер марказий разведка бошқармаси билан алоқа боғлаган, 1963 йил 22 ноябрда эса Далласда президент Кеннедини ўлдиришни ташкил этганлар.

Гордон Новелнинг ўзи ҳам диққатга сазовор шахсдир. У, марказий разведка бошқармаси учун ишлаяпти, деган овозлар Янги Орлеанда тарқалганига анча вақт бўлган эди, лекин унинг адвокатлари бу овозларни қатъияи рад қилабердилар. Бироқ, Новелнинг ҳимоячиси Стивен Плодки, АП агентлигининг хабарида айтилишича, 1961 йилда Новел марказий разведка бошқармасининг ходими бўлганлигини кеча эътироф қилди.

Тошкент янгиликлари

ЎЗБЕК ДЎППИСИ ЖАҲОН КЕЗАДИ

Ўзбек дўпписи азалдан оламга машҳур. Ўзбекистонга келган муҳожирлар ҳеч бўлмаса битта дўппи олиб кетишмаса кўнгиллари жойига тушмайди. Ўзбекистондан чет элларга саёҳат қиладиганлар ёки иш билан борадиганлар ўзбекнинг бошқа ажойиб ёдгорликлари билан бирга дўппидан ҳам олиб кетадилар. Хуллас, турли-туман дўппиларимиз ҳамманинг ҳавасини келтиради.

Яқинда Монреалдаги «Экспо-67» жаҳон виставкасида оламнинг ҳамма еридан келган кишилар ўзбек дўпписини яна бир кўришга муяссар бўладилар.

Пойтахтимиздаги бадиий каштачилик фабрикасининг меҳнатсевар коллективи Қўқон, Чуст дўппилари, Ироқ, Чоргул, Зар дўппиларнинг ажойиб намуналарини; қўли гул чеварлар тиккан ўзбек миллий сўзаналарини тайёрлаб, Монреалга жўнатди.

Бундан ташқари фабрика меҳнаткашлари Туркиянинг Измир шаҳридан келган илтимосномага биноан ўзбек дўппиларининг уч хилидан ҳамда сўзана, чойшоб, гулкўрпа, зардевол, дорпечлар юборишди. Яқинда ўзбек чеварлари венгриялик дўстларимизнинг илтимосларини ҳам бажо келтиришади.

ГУЛЛАР САЁҲАТИ

Тошкентни «гуллар шаҳри» деб бежизга аташмайди. Унинг кўчалари, хиёбонлари, боғ-роғларида чаман-чаман бўлиб очилиб ётган анвойи гулларнинг атр бўйларини ҳидласангиз анчагача димоғингиздан кетмайди. Тошкент гулларининг ишқибозлари кўп. «Гулларингиздан жўнатсангиз» деган илтимосномалар бепоён мамлакатимизнинг ҳамма еридан келиб турибди. Ўзбекистон гуллар жамияти уларнинг талабига биноан ҳар куни анвойи атргуллардан жўнатиб турибди. Москва, Ленинград, Свердловск, Иркутск, Челябинск ва бошқа шаҳарларнинг меҳнаткашлари Ўзбекистондан самолётда олиб борилаётган гуллардан баҳра олишяпти.

ИЛОН ОВИ

Биология фанлари доктори О. Богданов бошчилигидаги бир группа олимлар махсус питомникда медицина учун илонлардан заҳар олишни яхши йўлга қўймоқдалар. Яқинда О. Богданов бошлиқ группа «илон ови»га жўнади. Улар Туркманистон ССР нинг жанубий районларидаги дала-даштларни кезиб заҳарли илонларни тутишади. Бу экспедиция медицина учун фойдали бўлган илон заҳарларини кўпайтириш ва яхшилаш ишига катта фойда келтиради.

ГЕОФИЗИКЛАР ИЗЛАНИШДА

«Геофизика» тресги коллективи серқуёш республикамиздагина эмас, балки Иттифоқимиздаги йирик геологик илмий муассасалардан биридир. Ҳозирги пайтда бу трестнинг турли жойларида изланиш олиб бораётган экспедиция ва партияларида минглаб мутахассислар ишламоқда. Трест меҳнат аҳли асосан республикамиз ер ости бойликларини ахтариш ва уларни топиб фойдаланишга топшириш, ер қатламларининг сейсмик хусусиятларини ўрганиш, ер усти ва ер ости жинсларининг физик хоссаларини аниқлаш ва бошқа шу каби қатор ишлар билан шуғулланади.

— Сўнгги саккиз йил давомида, — дейди геология бўлимининг бошлиғи ўртоқ Н. Морозов, — геологларимиз 29 жойда табиий газ ва нефть конларини топиб, фойдаланишга топширдилар. Шунингдек республикамизнинг турли жойларидаги конларда ҳали фойдаланилмаётган табиий газнинг жуда катта запаси борлиги аниқланди.

Трестимиз геологларидан А. И. Харитонов, Т. Бобожонов, Н. Камолитдинов, Ш. Какабадзе, В. А. Пак, Ю. Мордвинцев ва бошқалар ғоятда баракали меҳнат қилмоқдалар.

Ўзбекистон Иттифоқимизнинг фойдали қазилмаларга бой ва геологик-қидирув ишлари қизғин олиб борилаётган районларидан биридир. Республикамизда мис конлари ва бошқа рангли металлар конлари топилаётганлиги катта аҳамиятга эга. Мис конларининг бойлиги жиҳатидан Ўзбекистон Иттифоқимизда етакчи ўринда туради.

Шундай бойликларни топиб, халққа хизмат қилдиришдек олижаноб вазифани бажараётган трест геологлари, геофизиклари ва бошқа мутахассислари бундан буён ҳам тинмай изланишда бўладилар.

Қ. ЙЎЛДОШЕВ,
«Геофизика» трестининг ходими.

Чирчиқдаги индустриал техникумининг студентлари ўқишдан бўш пайтларида институт қошида ташкил этилган тўгаракларда фаол қатнашмоқдалар. Суратда: студентлардан Ғ. Валиев, Б. Мирзабеков ва Т. Йўлдошевалар машғулот пайтида.

Н. Муҳаммаджонов фотоси.

ФУТБОЛ
ИККИНЧИ ЭШЕЛОНДА АҲВОЛ ҚАНДАЙ

Ўрта Осиё ва Қозоғистон республикалари зонасида («Б» классида) қатнашаётган командаларнинг аҳволи қандай? Бу группада Ўзбекистон спорт шарафини ҳимоя қилаётган 11 та ва областимиз вакиллари бўлган тўртта команда қандай ўйин кўрсатяпти, улар эришаётган натижалардан мухлислар хурсандми?

Энг сўнгги турда пешқадам бўлиб бораётган областимизнинг «Свердловчи» командаси иккинчи пешқадам бўлиб турган Темиртоунинг «Металлург» командаси билан учрашди.

Майдон эгалари 1:0 ҳисобида ғолиб келиб, орадаги фарқни янада оширдилар. А. Ким ва собиқ пахтакорчи В. Орлов шогирдлари мазмунли ва чиройли ўйин кўрсатишяпти. Бу команда 11 турдан кейин 19 очко тўплаб зонада пешқадам бўлиб боряпти. Колхоз футболчилари 11 ўйинда рақиб дарвозасига 17 та тўп киритиб ўз дарвозасидан атиги тўртта тўп ўтказиб юбордилар, холос.

Мастерлар сафида бир неча йилдан бери қатнашиб келаётган ва анча тажриба тўплаган Чирчиқнинг «Химик» футболчилари яхши ўйин кўрсатишмаяпти. Бир неча карра Ўзбекистон чемпиони бўлган ва республика кубогини олган бу коллектив мастерлар сафида ҳам мавсумни фахрли ўринларда якунлаган эди-ку. Хўш, ўзи нима гап? Нега химиклар учрашувларни бўш ўтказишяпти? «Енбек» билан бўлган сўнгги ўйинда ҳам бир очко қўлдан кетди. Муваффақиятсизликнинг асосий сабаблари шундаки, «Химик» муносиб резервга эга эмас. Бундан ташқари ҳимоя ва ярим ҳимояга кўпроқ эътибор бериб, муваффақиятнинг асосий омили бўлган ҳужумга етарли аҳамият берилмаётганлигидир.

«Химик» ана шу камчиликларни бартараф этиб, зонада кучлилар сафидан ўрин олади деган умиддамиз. Мастерлар сафида биринчи марта қатнашаётган «Оққўрғон» командаси Олмалиқ уй қурилиши футболчиларини 1:0 ҳисобида енгиб, икки очкони қўлга киритди. Бу ғалаба оққўрғонликларнинг турнир жадвалидаги аҳволини анча ўнглаб олишга имкон берди.

«Пахтаорол» ҳам кейинги ўйинларни кўтаринки руҳда ўтказяпти. Бу командада ишқибозларга жуда яхши таниш бўлган М. Ёқубовнинг пайдо бўлиши ҳужум линиясининг кучайишига олиб келди. Дарвозабон Ёдгор Саъдиев ҳам яхши ўйин кўрсатяпти. Пахтаоролликлар сўнгги турда энг кучли командалардан бўлган Чимкентнинг «Металлург» коллективини 2:1 ҳисобида мағлубиятга учратди.

Сўнгги турда бўлиб ўтган бошқа учрашувлар қуйидаги натижалар билан якунланди: «Целинник» (Янгиер) — «Металлист» (Жамбул) — 3:2 «Металлург» (Олмалиқ). — «Динамо» (Целиноград)— 0:1, «Суғдиёна» — (Самарқанд)— «Оқ олтин» — 1:0, «Вахш» — «Олой»—3:0, «Захмат» — «Мурғоб» — 1:0.

Иккинчи ўринда 16 очко билан Темиртоунинг «Металлург» футболчилари боряпти. Самарқанднинг «Суғдиёна» командаси 14 очкога эга.

Ш. УМУРЗОҚОВ.

КИЕВ—ПЕШҚАДАМ

Бу йилги мамлакат чемпионати «Динамо» командаларининг муваффақияти билан характерланади. Кейинги турда ҳам динамочилар ютуққа эришишди. Жумладан, Москва динамочилари ЦСКАни 2:0 ҳисобида, минскликлар эса «Локомотив»ни 1:0 ҳисобида енгдилар. «Зенит» — «Торпедо» (Москва)— 2:1; «Заря»—«Арарат»—1:1.

Турнир жадвали

Командалар	У.	Т.	О.
«Динамо» К.	11	14—5	16
«Динамо» М.	10	14—4	15
«Динамо» Тб.	11	13—8	15
«Динамо» Мн.	10	14—7	14
«Шахтёр» Д.	11	11—12	13
«Нефтяник»	10	14—8	12
СКА	11	12—14	12
«Заря»	10	7—6	11
«Торпедо» М.	10	9—7	10
«Арарат»	10	5—6	9
«Кр. Советов»	10	3—4	9
«Пахтакор»	11	10—11	9
«Спартак»	10	8—10	9
«Торпедо» Кт.	11	6—10	9
«Зенит»	10	7—12	9
«Локомотив»	10	6—9	8
ЦСКА	10	8—12	6
«Қайрат»	11	6—13	6
«Черноморец»	11	6—15	6

МАСАЛЛАР

ОТ БИЛАН ТЎНҒИЗ

Ошно тутунишиб Тўнғиз ила От,
Дийдор кўришишиб турдилар бот-бот.
Бирлиги парвона, бирлиги чироқ,
Қуйингчи, йўқ сира булардек иноқ;
Иноқ,
иноқ,
иноқ!!
Бироқ,
ўтмай кўп,
Иттифоқо кўзга тушган каби чўп —
Тўнғизвой недир еб, бўкди-да, қолди,
Бир ботмон юк каби чўкди-да қолди:
«Ингх-ингх, мижғияпти бу қорин қурғур!..
Элтиб қўй, бўляпман ўта беҳузур!...»
От уни ортмоклаб, йўрғалай кетди.
Бир маҳал қамишзор ботқоққа етди.
Етдию туёғи бота бошлади;
Ботқоқ ўз қаърига торта бошлади.
«Ахир, ботаяпман, қара, биродар,
Тушақол ўламан тушмасанг агар.
Ҳув ана ётоғинг, кўраяпсанми?!» —
«Мен сендан шу гапни сўраяпманми?!!
Мунча тарозуга солдинг ўзингни!!
Сен киму, мен ким, сал оч кўзингни!! —
Пўнғиллади Тўнғиз Отга чийиллаб. —
Биродармисан, бас, қиламан талаб:
Ботсанг ҳам элтиб қўй, қани, чу, чу, чу!!»
От кўзи ғазабдан қонга тўлдию,
Гавҳар деб юрганим гўнг экан дея,
Бир силкиб коптокдек итқитди уни!
Қайтди сўнг ортига ич-этин ея,
Аламидан кўкка ўрлаб тутуни.

ЎЛИК ҚАЛБЛАР

Қўчқор, Ҳўкиз ва Сигир
Ўтлашарди кайф қилиб.
Қўчқорга бир оч Қашқир
Қолди бирдан даф қилиб.
Орада ўт олди жанг!
Сигир, Ҳўкиз шу асно:
«Ҳа, Қўчқоржон, бўш келманг!
Биз бор, қўрқманг сиз асло!!
Калла уринг кўксидан,
Қон қақшасин у манфур!!»
Деб турдилар кўпириб.
Қашқир эса бўғзидан
Қўчқоржонни ўпириб,
Еяверди баҳузур...
Девдек икки ўлик қалб
Тураверди валақлаб....

Ямин ҚУРБОН.

ОШКОР ЭТГАЛИ

(ҒАЗАЛ)

Эй сабо кел гулшанимга, сайри гулзор этгали,
Гул қилар кўз-кўз жамолин ўзни дилдор этгали
Қип-қизил бахмал кийиб тобланди гуллар рангба-ранг
Кел, тарат гул атрини булбулни хуммор этгали.
Гул битибти розини, япроғига мактуб қилиб,
Хушламас, мактубидан ёрин хабардор этгали
Бағри қонга тўлса ҳамки севгисин пинҳон тутар,
Орият йўл қўймагай ишқини ошкор этгали.
Ул наво қилмас ҳануз, гулшанаро гул интизор,
Келганингда куй олиб кел, гулга гулёр этгали.
Қўй. Нилуфар куйма кўп, асло умидинг узмагил
Эрта тонг чиққай қуёш, гул чеҳрасин ёритгали.

НИЛУФАР.

БУГУНГИ ТОШКЕНТ. Театр майдонининг кўриниши.
Душкин фотоси. ЎзТАГ фотохроникаси.

КЎЧА ҲАНДОН...

АХЛОҚ ВА ОДОБ ТЕМАСИДА

Деҳқон Холиқовни кўчада, чойхонада, ошна-оғайнилари орасида учратганингизда гап—сўзларини, хуш муомалаларини, хандон ташлаб кулишларини эшитасиз-у, зап дилкаш йигит экан-да, деб баҳо берасиз. Уйда-чи? Асти сўраманг, дилозор десангиз ҳам, ситамкор десангиз ҳам худди ана шунинг ўзи.

Бундан тўрт йил аввал Деҳқон ўрта мактабни тамомлагач, ўқитувчи бўлиб ишлай бошлади-ю, шу мактабдаги касбдоши Замира Аҳмедовага севги изҳор қилди. Тўй-томоша ҳам бўлиб ўтди. Орадан сал ўтмай Деҳқон ҳарбий хизматга жўнаб кетди. Замира уни садоқати, вафоси билан кутди. Ойлик олган кезларида Деҳқонни йўқлаб турди. Унинг кекса ота-онасига кўмаклашди. Рўзғорнинг ҳамма харажатларини елкасида кўтариб келди. Ҳа, Замира Деҳқоннинг муҳаббатини чин муҳаббат деб билар эди. Ҳарбий хизматдан қайтгач, ширин, бахтли ҳаёт кечирамиз, деб орзу қиларди. Шу орзу унинг қалбини тўлқинлантириб шодликка тўлдирарди.

Афсус, минг афсус. Деҳқон қайтиб келгач, Замиранинг тотли ўйлари рўёбга чиқмади. Ҳали эскилик сарқити билан яшаётган отаси Холиқ Абдураҳмонов, онаси Унсун Асраеваларнинг фисқи-фасод тўла, уйдирма гапларига учди у.

Замира пок қалби билан, меҳри билан болаларга билим ва тарбия берарди. Кечқурун ишдан қайтгач, дам олиб ҳордиқ чиқариш ўрнига Деҳқондан дашном ерди.

— Нега кечга қолдинг, ким билан бирга эдинг... Мана шунақа ҳақоратли гаплар билан Замиранинг юрагига игна санчарди. Бу ҳам етмагандек, энди у деярли ҳар куни хотинини таъқиб қилиб юрадиган бўлди. Бир куни мактабда йиғилиш бўлиб, Замира ишдан бироз кеч қайтди. Ҳеч нарсани суриштирмасдан туриб муштини тугиб қолди. «Мен эрманми, измимдан чиқмайсан, эртадан бошлаб ишга ҳам бормайсан, деди-ю дўппослаб қолди.

Йўқ, Замира совет ўқитувчиси. У меҳнаткаш пок аёл. Уйим-жойим дейдиган, ўзига заррача ҳам доғ туширмайдиган, каттани катта, кичикни кичик ўрнида ҳурмат қиладиган аёл. Деҳқон янги уйланган чоғида ҳам «ишдан бўшайсан» деган талабни ўртага кўндаланг қилиб қўйган эди. Замира-чи, болаларга тарбия беришдан ҳам ортиқроқ бахт борми, бунинг нимасига қаршилик қиласиз, ишласам сизга, рўзғорга ёрдам бўлсин, турмушимиз яхши бўлсин дейман. Бунинг нима зарари бор» деб ҳақиқат гапни ўртага ташлаган эди.

Мана бу сафар ҳам эрининг дўқ-пўписалари, ситамли ҳақоратлари Замирани тўғри, ойдин йўлдан қайтара олмади. Совхознинг кекса фельдшери Мамат ота Аҳмедовнинг қизи — шу оилада бошқаларга намуна бўларли тарбия топган Замира шарафли ишини давом эттирди.

Ҳа, калтаклаш, ҳақоратлар ҳам давом этаверди. Шу йил 8 март куни Замира байрам қила олмади. Ҳаддидан ошган Деҳқон Замирани калтаклаб кўзларини кўкартириб шишириб юборди. У уч кунгача овқат ҳам еёолмай тўшагида инграб ётди. Қайнота билан қайнона ўғлининг ножўя ҳаракатини тўхтатиш ўрнига «Ажаб қилasan ўғлим, таъзирини бериб қўй, эр қанақалигини билиб олсин» дейишиб гиж-гижлаб туришди. Бир ўғли фельдшер, бир ўғли ўқитувчи, бир ўғли милиция ходими, кенжаси темир йўл ишчилари бригадири бўлган Холиқ ота билан Унсун холанинг ҳали ҳам эски чирик тушунча билан яшаётганига афсусланамиз. Ўғлининг ситамларидан жафо тортаётган Замирага дардкаш бўлиш ўрнига жоҳил ўғлига ҳа баракалла-чи бўлаётганликлари кўнглимизни хира қилади.

Деҳқон Холиқов 1-«Оҳангарон» совхозининг техника хавфсизлиги бўйича инженери, коммунист. Шундай бўла туриб у оила шаънига доғ тушириб келмоқда. Бахтли турмуш орзуси билан яшаётган, совет ўқитувчиси бўлган аёлга ситам ўтказиб келмоқда. Унинг бу феъл-атворини биз жамоатчилик қаттиқ қоралаймиз. Унинг танобини тортиб қўйилишини истаймиз.

Т. ХУШНАЗАРОВ,
Ўрта Чирчиқ районидаги 1-«Оҳангарон» совхози кутубхона мудири.

Редактор А. ИСМОИЛОВ.

БАЛОИ НАФС
ҲОДИСА

— Ё тавба, ҳеч маҳалда сариёғ ёқмайдиган одам бўлар эканми?

— Ҳа, энди, ўғрилик билан топилган сариёғ кимга ҳам ёқарди. Ахир ошқозони мисдан бўлса ҳам ҳазм қилолмайди...

— Ким экан ўша одам?

— Э, саломат бўлинг-эй. Ҳали ҳам эшитмадингизми? Қайси куни Фрунзе район «Пищеторг»га қарашли 33-магазин сотувчиси Ҳамидулла Ғаффоровнинг қўли ишга бормай ўтирган экан. Шу вақт магазинга кўзлари олазарак бир киши кириб келибди. Ҳалиги киши дент, сотувчини имлаб четга чақириб-ди-да, бир ярим парда паст товуш билан «олий сортли сариёғ оласанми» деб сўрабди. Сотувчи ҳам сариёғ дарағини эшитибди-ю, типирчилаб қолибди. Хуллас икки эгри қўлнинг дили бир жойдан чиқибди. Сотувчи Ғаффоров ҳалиги кишидан ҳар килограмми 3 сўм 50 тийинли ўн коробка сариёғни 1 сўм 80 тийиндан олади-да, прилавкага чиқариб сота бошлайди. Қўлини қадоқ қилмай, пул топишга ўрганган сотувчи Ғаффоров сезгир милиция ходимлари томонидан йўли тўсиб қўйилди.

— Аваи киши сариёғни қаердан олар экан?

— Уми, у Тошкент тепловоз депосининг слесари А. Власов деган киши. Власов ўз ҳамтовоқлари В. Кисилев, А. Легушинлар билан тил бириктириб, Тошкент товар базасига келган вагондан 15 почка сариёғ ўғирлашади. Шундан 10 почкасини Ғаффоровга, қолганини 22-магазин сотувчиси С. Қимматовга пуллаб, ўртада бўлашиб олишади. Пул аллақачон томоқдан ўтиб кетган бўлса ҳам, лекин буни ҳазм қилиб кетишолмади. Яқинда халқ суди бу харомтомоқ, эгри қўлларни қилмишига яраша жазосини берди.

А. ЙЎЛЧИЕВ,
милиция старший лейтенанти.

Реклама ва эълонлар

ТЕЛЕВИДЕНИЕ

31 МАЙДА

БИРИНЧИ ПРОГРАММА
(3-канал)

Ўзбек тилида: 17.55—Эшиттиришлар программаси, 18.00—Телевизион янгиликлар, 18.15—Қизил галстук (тележурнал), 18.55—Энг ноёб қоракўл (ярим аср йилномаси), 19.15—Шаҳар кўриги бадиий ҳаваскорларининг якунловчи концерти (Навоий номли театрдан олиб кўрсатилади). Танаффус вақтида телеянгиликлар (рус тилида).

ИККИНЧИ ПРОГРАММА
(5-канал)

Рус тилида: 17.55—Эшиттиришлар программаси, 18.00—Ўрмон эртаги (болалар учун кинофильм), 18.20—Ўсмирлар учун, 18.40—Танишинг, ёш музикачилар, 19.55—Аленка улғаймоқда (ота-оналар учун илмий-оммабоп фильм).

20.20 дан—Москва кўрсатади.

УЧИНЧИ ПРОГРАММА
(9-канал)

Рус тилида: 17.55—Эшиттиришлар программаси, 18.00—Асфальт йўлдаги излар (кинофильм), 18.20—Ҳақиқий инсон ҳақида (ҳужжатли фильм), 19.30 — Концерт.

Ўзбек тилида: 20.15—Революция куйчиси (ярим аср йилномаси), 20.55—Телевизион янгиликлар, 21.15—Навоий назми тароналари, 21.45—Стратион қизи (бадиий фильм).

ТЕАТР

ҲАМЗА НОМЛИ АКАДЕМИК ДРАМА ТЕАТРИДА—31/V да Қутлуғ қон, 1/VI да Қирол Лир.

МУҚИМИЙ НОМЛИ ТЕАТРДА—31/V да Гули сиёҳ, 1/VI да Ёшликда берган кўнгил.

КИНО

ҚИШКИ БИНОДА

Спартак —«САНЪАТ САРОЙИ» (кундуз ва кечқурун), «ЧАЙКА» (кеч соат 6 ва 9.15 минутда).

Кундузги сеансга иккита билет —«СПУТНИК», «ЎЗБЕКИСТОН», «ЎЗБЕКИСТОН 25 ЙИЛЛИГИ», НАВОИЙ номли, «ВОСТОК» (кундуз ва кечқурун).

Уқ—«КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ» (кундуз ва кечқурун), «ЧАЙКА» (кундуз соат 12, 2 ва 4 да).

Мен уни яхши билардим—«МОСКВА» (кундуз ва кечқурун).

Дарбадарлар—СОБИР РАҲИМОВ номли (кундуз ва кечқурун).

Балли, ҳамшира! — «ФЕСТИВАЛЬ» (кундуз соат 5, кеч 7 ва 9 да).

ЁЗГИ БИНОДА

Кундузги сеансга иккита билет —«ФЕСТИВАЛЬ», «УДАРНИК».

Автомобилдан сақланинг — КАФАНОВ номли.

Уқ — «ХИВА».

Лалварлик овчи — «ВАТАН».

Тараумарнинг мағрур ўғлонлари—ТЕЛЬМАН номли.

Эльбадаги учрашув —«1 МАЙ».

Гражданлар диққатига!

«Ташпромкоммунгаз» тресги район эксплуатация хизматини (РЭС) ташкил этди:

Чилонзор ва Октябрь районлари (РЭС № 1)—Чилонзор массиви, 1-квартал, 97-уй, 12-квартира, телефон Ж-7-10-74;

Ленин ва Фрунзе районлари (РЭС № 2)—Полтарацкий кўчаси, 34-а уй, телефон В-3-49-76;

Куйбишев ва Киров районлари (РЭС № 3)—Новомосковский кўчаси, 23-а уй, телефон Е-6-37-71;

Газлаштириш учун аризалар қабул қилиш РЭСнинг алоҳида кўрсатмасига биноан 1 июндан бошлаб сешанба ва жума кунлари кундуз соат 2 дан 5 гача қабул қилинади.

ЖЭК, район турар-жой бошқармалари табиий газ билан таъминлаш масалалари бўйича юқорида кўрсатилган адресга мурожаат қилишлари мумкин.

«Ташпромкоммунгаз» тресги.

ШАҲАР АВТОДОРМЕХБАЗАСИГА

Шоферлар (турар жой билан таъмин этилади), автомобилларни тузатиш бўйича слесарлар (меҳнат ҳақи иш бай асосида тўланади)

КЕРАК

Мурожаат учун адрес: Тошкент шаҳар, Манжара кўчаси, 4-уй (5-трамвай, 22; 55-автобусларнинг «Қорасув» остановкаси).

«ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ» («ТАШКЕНТСКАЯ ПРАВДА») — Орган Ташкентского обкома КП Узбекистана, областного Совета депутатов трудящихся.

Бизнинг адрес: Тошкент, «Правда Востока» кўчаси, 26 уй

РЕДАКЦИЯ ТЕЛЕФОНЛАРИ: Редактор—В35212, Редактор ўринбосарлари—В35885, В36232, Масъул секретарь—В34808. Пропаганда, адабиёт ва санъат бўлимлари—В31936 Саноат, транспорт ва қурилиш бўлими—В33786 Партия турмуши, Ахборот ва спорт бўлимлари—В35811. Қишлоқ хўжалиги, фан мактаб ва олий ўқув юртлари бўлимлари—В39050, Совет ишлари, маиший ва шаҳар хўжалиги бўлими—В38761. Хатлар ва оммавий ишлар бўлими—В34048. Эълонлар бўлими—В38142. Коммутатор—В30249 дан В30258 гача.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети бирлашган нашриётининг босмахонаси. Тошкент шаҳри.

Р. 04349. Индекс 64970 А. — 1870.